

Vážení,

v tištěné nebo digitální podobě Vám předkládáme výroční zprávu obecně prospěšné společnosti Tyfloservis za rok 2003.

Pod názvem Tyfloservis je v ČR od roku 1991 realizován projekt terénní a ambulantní rehabilitace dospělých nevidomých a slabozrakých. Těžce zrakově postižení v celé naší republice mají tak k dispozici službu, která jim pomáhá řešit zásadní obtíže spojené se ztrátou nebo vážným oslabením zraku.

Tradiční a časem prověřené formy, metody a obsah námi poskytované rehabilitace se snažíme neustále doplňovat a inovovat a vycházet tak vstříc aktuálním potřebám nevidomých a slabozrakých lidí, našich klientů. Vedle nácviku čtení a psaní bodového písma, chůze s bílou holí nebo sebeobslužných činností nabízíme například nácvik sociálních dovedností a psychologickou intervenci. O množství a pestrosti aktivit si můžete přečíst na dalších stránkách.

Počet rehabilitačních kurzů a intervencí u klientů je vysoký. Daří se nám udržet provoz všech dvanácti krajských ambulantních středisek. Zajistit potřebné prostředky vyžaduje ovšem stále větší úsilí.

Existence Tyfloservisu by v současné době nebyla možná bez jednoznačné finanční a jiné podpory ze strany Ministerstva zdravotnictví ČR. Především jemu tedy patří naše poděkování. Rádi ale také vyslovujeme svůj dík Sjednocené organizaci nevidomých a slabozrakých

ČR a dále pak mnoha jednotlivcům, nadacím, obcím, krajským úřadům, firmám a dalším právnickým osobám, jejichž sponzorské dary a dotace přinesly ve svém souhrnu částku umožňující vybavení nezbytnými pomůckami a úhradu podstatné části provozních nákladů.

Věříme, a praxe to potvrzuje, že spolupráce mezi námi, jakožto poskytovatelem služeb, a organizací samotných postižených může vést ke zvyšování kvality jejich života. Zlepšuje se spolupráce s dalšími poskytovateli služeb: krajskými TyfloCentry a s Pobytovým rehabilitačním a rekvalifikačním střediskem pro nevidomé Dědina.

Velmi si ceníme vzájemné spolupráce a dobrých vztahů s odbornými institucemi, jako je Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Univerzita Hradec Králové nebo Česká oftalmologická společnost.

Neustálé zvyšování kvalifikace pracovníků považujeme za jeden z hlavních předpokladů růstu a udržení úrovně našich služeb.

Projekt Tyfloservis za rok 2003 hodnotíme jako úspěšný. Věříme, že v souladu s přáním a potřebami nevidomých a slabozrakých klientů se nám daří plnit poslání dané zakládací listinou.

Za to vše patří naše poděkování sponzorům, členům správní a dozorčí rady a všem pracovníkům Tyfloservisu.

JuDr. Karel Nový
předseda správní rady

PhDr. Josef Cerha
ředitel

Děkujeme za podporu

**„... a dej mi sílu unést všechno,
co změnit nemám síl“**

Nikdo z nás nemá schopnost předjímat osud. Svůj, ani svých blízkých. Co ale máme, je možnost osudy vlastní i cizí (nejlépe v dobrém) ovlivňovat.

Míra takového ovlivnění je pak závislá na míře citu, míře vnímavosti a pochopení pro různost osudů.

V přijetí a využití možnosti zúročit to, co nám život dal, je síla vnitřní vlády nad sebou samým. Jsme-li schopni takto číst ve svém nitru, znamená to cestu. Vydáme-li se po ní, můžeme se setkat s lidmi, kteří nás obdarují víc, než bychom si jen pomyslili.

Vždyť dávat je tak snadné.

Jiří Pavlica
umělecký vedoucí kapely Hradišťan

Zlín se stal dějištěm již 3. benefičního koncertu Hradišťanu ve prospěch Tyfloservisu

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ORGANIZACI

Poslání

Posláním obecně prospěšné společnosti Tyfloservis je podpora integrace nevidomých a slabozrakých lidí do společnosti prostřednictvím intervencí zaměřených na samotné nevidomé a slabozraké, osoby jim blízké a širokou laickou i odbornou veřejnost.

Cíle

Tyfloservis, o. p. s. se snaží vybavit zrakově postiženého člověka staršího patnácti let takovými dovednostmi a informacemi, aby byl schopen v maximální možné míře samostatně naplňovat své životní potřeby, získal přiměřené sebevědomí, zaměřil se na možnosti svého dalšího rozvoje, ale dokázal též rozpoznat své meze a požádat o pomoc.

Tyfloservis, o. p. s. se rovněž snaží vybavit okolní společnost dovednostmi a informacemi, aby byla schopna odstraňovat a nevytvářet nové architektonické ani mezilidské bariéry, které by nadbytečně ztěžovaly situaci nevidomých a slabozrakých, aby byla schopna rozpoznat jejich možnosti a limity a v případě potřeby jim poskytnout konkrétní pomoc.

Tyfloservis, o. p. s. se snaží u svých klientů podporovat převzetí odpovědnosti za vlastní život, samostatnost a aktivitu, využívání všech potenciálů, kterými je člověk vybaven, a celospolečensky podporovat zájem o druhé, toleranci a pomoc.

**Terénní a ambulantní
sociální rehabilitace
nevidomých a slabozrakých
po celém území České republiky
prostřednictvím sítě krajských středisek**

Z historie projektu

Hlavní inspirací a cenným zdrojem poznatků při vytváření projektu Tyfloservis byly zkušenosti přibližně dvou set dobrovolných instruktorů a konzultantů sociální rehabilitace, kteří byli školeni a působili od počátku osmdesátých let 20. století v rámci tehdejšího Svazu invalidů. Základním teoretickým podkladem při koncipování Tyfloservisu bylo rozsáhlé dílo profesora Jána Jesenského. Konkrétním podnětem pro zpracování projektu byla pak výzva čelného představitele České unie nevidomých a slabozrakých - nevidomého právníka JUDr. Přemysla Donáta.

Projekt s názvem „Tyfloservis - terénní a ambulantní rehabilitace nevidomých a slabozrakých“ navrhl a vypracoval prakticky nevidomý PhDr. Josef Cerha, který jej dodnes také řídí. Na Ministerstvo zdravotnictví ČR, které je základním dlouholetým poskytovatelem dotace, podal poprvé projekt na rok 1991.

Během několika prvních let byla zřízena síť dvanácti oblastních ambulantních středisek tak, aby jejich působnost pokrývala celé území České republiky. Na celostátní úrovni byl vybudován ucelený systém sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých jakožto služba sociální prevence.

Předkladateli projektu a tedy i jeho realizátory byly v jednotlivých letech tyto organizace:

- 1) občanské sdružení Česká unie nevidomých a slabozrakých (1991 - 1996),
- 2) občanské sdružení Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (1996 - 2000), které vzniklo sloučením České unie nevidomých a slabozrakých a Společnosti nevidomých a slabozrakých ČR,
- 3) obecně prospěšná společnost Tyfloservis, o. p. s. (od roku 2001), založená Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých ČR.

Úplný název organizace:

Tyfloservis, obecně prospěšná společnost

Zkrácený název:

Tyfloservis, o. p. s.

Právní forma: **obecně prospěšná společnost**

Sídlo: **Krakovská 21, 110 00 Praha 1**

tel.: **221 462 365**

e-mail: **tsc@brailnet.cz**

URL: **www.tyfloservis.cz**

IČ: **26 20 04 81**

DIČ: **001 - 26 20 04 81**

Centrální bankovní účet: **ČS, a. s.: 1941297349/0800**

Statutární zástupce:

předseda správní rady JUDr. Karel Nový

Ředitel společnosti:

PhDr. Josef Cerha

Registrace:

Rejstřík OPS, Městský soud Praha, oddíl O, vložka 186

Datum a způsob vzniku:

Tyfloservis, o. p. s. vznikl dne 18. 9. 2000 zápisem do Rejstříku obecně prospěšných společností vedeného tehdy Krajským, nyní Městským soudem v Praze.

Datum a způsob založení:

Společnost byla založena na dobu neurčitou dne 11. 8. 2000 notářským zápisem, jehož součástí je zakládací listina Tyfloservisu, o. p. s.

Zakladatel:

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (dále též SONS ČR)

Druh obecně prospěšných služeb:

Zajištění sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých osob. Doplňková činnost nebyla v roce 2003 provozována.

Krajská střediska: **BRNO, ČESKÉ BUDĚJOVICE, HRADEC KRÁLOVÉ, JIHLAVA, KARLOVY VARY, LIBEREC, OLOMOUC, OSTRAVA, PLZEŇ, PRAHA, ÚSTÍ NAD LABEM, ZLÍN**

CELOSTÁTNÍ PROJEKT A JEHO ODBORNÝ GARANT

Název projektu:

TYFLOSERVIS - TERÉNNÍ A AMBULANTNÍ REHABILITACE NEVIDOMÝCH A SLABOZRÁKÝCH

Rok 2003 byl již 13. rokem realizace tohoto projektu. Od samého začátku je jeho existence umožněna díky rozhodující finanční a jiné podpoře Ministerstva zdravotnictví ČR. V roce 2003 byl projekt zajištěn neinvestiční dotací ze státního rozpočtu ve výši 9 000 000,- Kč. Z toho na mzdy částkou ve výši 5 364 900,- Kč, na odvody sociálního a zdravotního pojištění 1 861 798,- Kč a zbývajících 1 773 302,- Kč bylo určeno na provoz.

Sociálně rehabilitační služby poskytovalo nevidomým a slabozrakým lidem starším patnácti let 12 krajských ambulantních středisek. Byla zajištěna personálně a prostorově, vybavena základním zařízením a speciálními pomůckami. Ke každému středisku náleží příslušný region (kraj) působnosti tak, aby bylo pokryto celé území České republiky. Určité problémy se zajištěním služeb mělo na počátku roku pouze středisko v Českých Budějovicích, dokončující rekonstrukci po povodních z roku 2002.

V roce 2003 se počet pracovníků Tyfloservisů rovnal 36 pracovním úvazkům.

Realizaci projektu v roce 2003 hodnotíme příznivě. Různými formami rehabilitačního působení v rámci jedno-

rázových intervencí, krátkodobých a dlouhodobých kurzů ad. prošlo přibližně 5 000 lidí (podrobněji viz kapitola Činnost Tyfloservisů za rok 2003).

V říjnu roku 2003 představitelé Tyfloservisů přednesli na Mezinárodní konferenci „Zdravotně postižení - programy pro 21. století“ příspěvek na téma „Realizace programů sociální rehabilitace v rámci projektu Tyfloservis“, ve kterém byla mimo jiné shrnuta činnost Tyfloservisů za posledních 10 let.

Ředitel Tyfloservisů, o. p. s. PhDr. Josef Cerha a zástupkyně ředitele Iveta Langrová na konferenci v Hradci Králové

Prof. MUDr. Jan Kolín, DrSc.

Odborný garant hlavního projektu

Představujeme předního českého oftalmologa, profesora Jana Kolína, dlouholetého odborného garanta projektu Tyfloservis.

Po absolvování Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze v roce 1950 působil nejprve několik let v Liberci, poté na oční klinice Fakultní nemocnice v Praze 10 na Královských Vinohradech. Během času byl zde jmenován přednostou kliniky a profesorem očního lékařství.

Kromě své práce na oční klinice vždy věnoval svůj zájem a pomoc těm, kterým lékařská věda nemohla již pomoci, nevidomým. To ho přivedlo na řadu roků i do poradního sboru pro prevenci slepoty při Světové zdravotnické organizaci.

V poslední době stál při zrodu Lionského mezinárodního očního edukačního centra ve Fakultní nemocnici na Královských Vinohradech.

Významná je také jeho publikační činnost, např.: Oftalmologie praktického lékaře z roku 1994.

Profesor Kolín patří k těm oftalmologům, kteří si jasně uvědomují, že pomoc lidem s trvalým vážným poškozením zraku má multidisciplinární charakter.

Velmi si vážíme jeho podpory a zájmu o rehabilitační a další služby pro nevidomé a slabozraké.

REHABILITAČNÍ SLUŽBY

Jaké služby poskytujeme

KURZY SOCIÁLNÍ REHABILITACE:

Nácvik základních životních dovedností v podmínkách slabozrakosti a slepoty:

- ⇒ Prostotová orientace a samostatný pohyb (výcvik bezpečného pohybu v prostoru, chůze s bílou holí, nácvik chůze s průvodcem či se psem, výběr vhodných tras aj.)
- ⇒ Sebeobsluha (péče o sebe, o své blízké a o domácnost, nácvik vaření, praní, žehlení aj.)
- ⇒ Čtení a psaní Braillova bodového písma (získání dovednosti číst drobné bodové písmo hmatem a psát si poznámky pomocí tabulky a bodátka nebo Pichtova stroje)
- ⇒ Nácvik vlastnoručního podpisu (určeno pro nevidomé od narození)
- ⇒ Tyflografika (nácvik vnímání a vytváření reliéfních tyflografických vyobrazení)
- ⇒ Psaní na kancelářském psacím stroji a klávesnici počítače (po absolvování lze navázat kurzem práce na počítači)
- ⇒ Reedukace zraku, neboli tzv. zrakový trénink (umožní v maximální možné míře využívat zrakových funkcí)
- ⇒ Nácvik sociálních a speciálních komunikačních dovedností (nácvik chování a vystupování v různých společenských situacích)
- ⇒ Nácvik specifických dovedností u multihandicapovaných

ODZKUŠOVÁNÍ, VÝBĚR A NÁCVIK OBSLUHY POMŮCEK:

- ⇒ Poradenství při odzkušování optických a dalších rehabilitačních a kompenzačních pomůcek
- ⇒ Výběr vhodné pomůcky při praktických činnostech
- ⇒ Informace o získávání pomůcek
- ⇒ Proškolení v obsluze pomůcky

PSYCHOLOGICKÉ SLUŽBY:

Jsou na požádání poskytovány těžce zrakově postiženým klientům i jejich rodinným příslušníkům kvalifikovanými psychology

- ⇒ Psychologická diagnostika
- ⇒ Krizová intervence, individuální i párová psychoterapie, psychologické poradenství
- ⇒ Nácvik komunikačních i asertivních dovedností, zvládacích strategií a relaxačních technik

DALŠÍ SLUŽBY A AKTIVITY:

- ⇒ Poradenství týkající se úprav prostředí a odstraňování architektonických bariér z hlediska potřeb nevidomých a slabozrakých
- ⇒ Testování úrovně mobility u žadatelů o vodící psy
- ⇒ Testování nových pomůcek

- ⇒ Příprava podkladů pro nová legislativní a obdobná pravidla
- ⇒ Osvětová činnost mezi širokou veřejností
- ⇒ Nácvikové programy pro veřejnost

Komu jsou služby určeny

- ⇒ Všem nevidomým a slabozrakým lidem staršími patnácti let, včetně osob hluchoslepých či jinak multihandicapovaných
- ⇒ Jejich rodinným příslušníkům, přátelům a známým
- ⇒ Pracovníkům ve zdravotnictví a sociálních službách
- ⇒ Žákům, studentům a učitelům základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol
- ⇒ Zaměstnavatelům, kteří hodlají nevidomé a slabozraké zaměstnávat nebo je již zaměstnávají
- ⇒ Ostatní široké laické i odborné veřejnosti

Principy poskytování služeb

- ⇒ Dostatečná informovanost veřejnosti o nabízených službách
- ⇒ Včasný kontakt s klientem
- ⇒ Dostupnost služeb (i pro imobilní klienty)
- ⇒ Odbornost poskytovaných služeb
- ⇒ Srovnatelná vysoká úroveň a jednotná pravidla poskytování služeb v celé ČR
- ⇒ Individuální přístup ke klientovi
- ⇒ Nácvik dovedností v reálných podmínkách
- ⇒ Prevence dalšího poškození
- ⇒ Reedukace a kompenzace zraku
- ⇒ Zapojení rodinných příslušníků a dalších osob
- ⇒ Návaznost a kombinování služeb

Formy poskytování služeb

- ⇒ Terénní a ambulantní, výjimečně pobytové v rámci rekondičních pobytů
- ⇒ Individuální, výjimečně skupinové
- ⇒ Dlouhodobé, krátkodobé a jednorázové

Jaké služby neposkytujeme

Tyfloservis, o. p. s. neposkytuje následující služby, může však zprostředkovat jejich zajištění u dalších poskytovatelů zdravotních či sociálních služeb:

- ⇒ Sociální rehabilitaci nevidomých a slabozrakých dětí mladších patnácti let
- ⇒ Lékařskou péči
- ⇒ Pečovatelské a ošetřovatelské služby
- ⇒ Průvodcovství a služby osobní asistence (včetně předčítání)
- ⇒ Ubytování a stravování
- ⇒ Sociálně právní poradenství
- ⇒ Načítání textů na kazety nebo jejich přepis do Braillova písma
- ⇒ Půjčování knih a pomůcek
- ⇒ Prodej pomůcek
- ⇒ Montáž či instalaci pomůcek, domácích spotřebičů apod.
- ⇒ Výuku práce na počítači
- ⇒ Volnočasové aktivity (kulturní, sportovní aj.)

ČINNOST TYFLOSERVISU, O. P. S. ZA ROK 2003

DLOUHODOBÁ PRÁCE S KLIENTY

Jako dlouhodobou označujeme přímou práci s klientem, která v daném roce trvala více než 10 hodin. Do přímé práce s klientem se nepočítají hodiny, které instruktor či psycholog strávil přípravou, dojížděním za klientem, záznamem o průběhu setkání apod.

Dlouhodobé sociálně rehabilitační kurzy bývají zpravidla strukturovány do dvouhodinových tzv. "výcvikových jednotek" pořádaných jednou týdně. Většina jich trvá půl roku až jeden rok.

V roce 2003 jsme se nevidomým a slabozrakým klientům věnovali v rámci 273 dlouhodobých sociálně rehabilitačních kurzů a psychologických intervencí. Souhrnně přímá dlouhodobá práce s klienty trvala 6 438 hodin.

KRÁTKODOBÁ PRÁCE S KLIENTY

Krátkodobou nazýváme přímou práci s klientem, která v daném roce trvala 2 až 10 hodin. Do přímé práce s klientem se nezapočítávají hodiny, které instruktor či psycholog strávil přípravou, dojížděním za klientem, záznamem o průběhu setkání apod.

U krátkodobé práce s klientem platí, že se mohlo jednat o dokončení kurzu z předcházejícího roku nebo o zahájení kurzu, který bude pokračovat v roce následujícím.

Krátkodobých sociálně rehabilitačních kurzů a psychologických intervencí v roce 2003 proběhlo celkem 406. Součet hodin přímé krátkodobé práce s klienty činil 2 136 hodin.

Uvedený výčet dlouhodobých a krátkodobých rehabilitačních kurzů a psychologických intervencí prezentuje celkem 8 574 hodin přímé rehabilitační práce s klienty.

Práce s klienty	individuální		skupinová			
	dlouhodobá	krátkodobá	dlouhodobá		krátkodobá	
			kurzy	účastníci	kurzy	účastníci
Prostorová orientace a samostatný pohyb	106	81				
Sebeobsluha	17	19	1	3	1	4
Čtení a psaní Braillova písma	36	23	3	9	1	2
Nácvik vlastnoručního podpisu	13	5				
Tyflografika		21				
Psaní na psacím stroji	73	38	1	6		
Reedukace zraku	4	104				
Nácvik obsluhy pomůcek	4	64				
Nácvik sociálních dovedností			3	51	1	9
Speciální komunikační dovednosti			3	35	1	7
Psychologická intervence	9	41			2	13
Prevence sociálně patologických jevů					4	76
Celkem	262	396	11	104	10	111

JEDNORÁZOVÉ PORADY A INTERVENCE

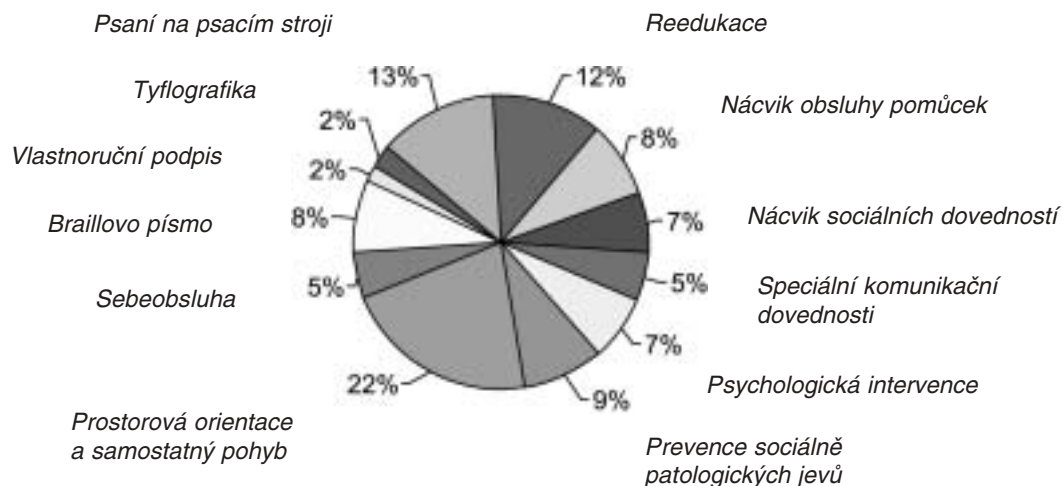
Evidujeme 4 114 jednorázových porad a intervencí (v délce trvání méně než 2 hodiny).

Zahrnují mimo jiné odzkoušení nejrůznějších typů optických pomůcek. Doporučení na vybranou lupu, optimální pro potřeby konkrétního klienta, bylo instruktory Tyfloservisů vystaveno v 1 103 případech. Tato doporučení klient předává očním lékařům specialistům (tzv. S4). Doporučení na vhodnou kamerovou televizní lupu, vyžadované sociálními odbory jako podklad pro rozhodování o přidělení příspěvku, bylo vystaveno celkem 116 klientům.

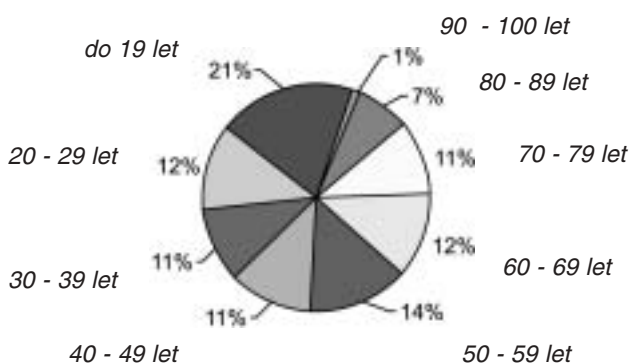

Zkoušení optiky při drobné ruční práci

Graf rozložení účasti klientů v různých sociálně rehabilitačních kurzech celkem

Graf věkového zastoupení klientů

Nácvik práce s pomůckou - obsluha glukometru s hlasovým výstupem

Klientka na fotografii procvičuje dovednost, která najde využití v nejrůznějších situacích - umět se podepsat vlastní rukou bez pomoci zraku

Výuka psaní na Pichtově stroji, který píše bodové písmo

KONZULTACE K ODSTRAŇOVÁNÍ ARCHITEKTONICKÝCH BARIÉR

Dalších 137 intervencí bylo zaměřeno na odstraňování architektonických bariér pro nevidomé a slabozraké (465 hodin).

ÚČAST NA REKONDIČNÍCH POBYTECH

Celkem 31x se instruktoři Tyfloservisu podíleli na realizaci sociálně rehabilitačního programu v rámci 22 rekondičních pobytů. Jejich pořadatelem byly např. oblastní odbočky SONS nebo Svaz diabetiků. Na rekondičních pobytech instruktoři strávili celkem 77 dní. Rehabilitace se zde účastnilo 478 nevidomých a slabozrakých klientů a 199 průvodců.

SOUTĚŽE VE SPECIÁLNÍCH DOVEDNOSTECH

Instruktoři Tyfloservisu rovněž aktivně přispěli k realizaci soutěží ve speciálních sociálně rehabilitačních dovednostech nevidomých a slabozrakých. Proběhla 1 soutěž v sebeobsluze a 3 soutěže ve čtení a psaní Braillova písma. V souhrnu bylo těmto aktivitám věnováno 111 hodin.

TESTOVÁNÍ ŽADATELŮ O VODÍCÍ PSY

V rámci tří setkání žadatelů o vodící psy, požádaných Střediskem výcviku vodících psů SONS ČR, bylo instruktoři Tyfloservisu přezkoušeno z dovedností prostorové orientace a samostatného pohybu celkem 21 nevidomých a slabozrakých klientů (18 hodin).

PREZENTACE SOCIÁLNÍ REHABILITACE

Středisky Tyfloservisu prošlo 104 stážistů (3 096 hodin) a 279 osob v rámci exkurzí (47 hodin).

Přednášek vedených pracovníky Tyfloservisu se zúčastnilo 2 495 posluchačů z řad studentů, lékařů, zdravotních sester, sociálních pracovníků úřadů a členů SONS (přednáškám, včetně přípravy apod. bylo věnováno 508 hodin).

Na téma kontakt s nevidomým a slabozrakým člověkem proběhly dílčí semináře a školení, např. pro instruktoři práce s počítačem, pracovníky muzeí a galerií, herce, číšníky, sociální pracovníky, zaměstnance TyfloCenter, SONS a dobrovolníky.

O existenci služeb pro zrakově postižené byli informováni studenti středních škol po celé ČR, které jsme oslovili se žádostí o pomoc při zajištění veřejné sbírky „Bílá pastelka“. Pomoc výsledně poskytlo 2 282 studentů.

V několika případech evidujeme také konzultace a vedení diplomových prací pracovníky Tyfloservisu.

V krajských střediscích Tyfloservisu proběhlo 14 dnů otevřených dveří.

Problematiku života nevidomých a slabozrakých jsme široké veřejnosti přiblížili na 18 výstavách, např. v rámci Dnů zdravotně postižených, 30ti dnů pro neziskový sektor apod. Prezentována byla rovněž formou zážitkových (sebezkušenostních) dnů, pouličních happeningů, besed, televizních a rozhlasových vystoupení, článků v novinách a časopisech, účasti na konferencích, pozvání na koncertní osvětovou akci atp.

V některých regionech proběhly dílčí kampaně zvyšující informovanost lékařů a sociálních pracovníků. Některé autoškoly byly obeslány letákem o červeno-bílé holi, symbolu hluchoslepoty.

DALŠÍ AKTIVITY

V Tyfloservisu byl zpracován námět videokazety vydané Ministerstvem zdravotnictví, která nese název „Dobré slovo v pravý čas aneb umění komunikace“ a podtitul „Zásady komunikace s člověkem se zdravotním postižením“.

Devět pracovníků se ve svých regionech zapojilo do skupin komunitního plánování sociálních služeb či do činnosti organizací sdružujících nestátní neziskové organizace.

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ

Na jaře 2003 byl zakončen akreditovaný Kurz instruktořů prostorové orientace a samostatného pohybu. Devíti pracovníkům byla udělena osvědčení.

Dvě tradiční školení všech instruktořů Tyfloservisu byla věnována tentokrátě problematice historie nevidomých, jejich spolku a odborných služeb, stejně jako přehledu aktuálně existujících institucí, které jsou nevidomým a slabozrakým lidem k dispozici.

Někteří instruktoři absolvovali stáž u zkušenějších spolupracovníků. Dle potřeb probíhala supervize jejich práce s klientem.

Zvyšování kvalifikace jednotlivých pracovníků probíhalo také individuálně účastí v kurzech, na konferencích, studiem při zaměstnání apod.

Přednáška pro domov důchodců ve Vlašimi na téma „Úpravy prostředí pro slabozraké“

CELOSTÁTNÍ AKCE ROKU 2003

Slavnostní benefiční koncert

„S JAREM ZA RUKU“

Tyfloservis prezentuje potřebnost svých služeb také konáním benefičních akcí. V roce 2003 pořádal koncert, který má mimo jiné upozornit veřejnost na existenci a význam specializovaných služeb pro nevidomé a slabozraké.

Na koncertě vystoupili bez nároku na honorář významní umělci, kterým také tímto velmi děkujeme:

Olga Štěpánová, Giedré Lukšaitė-Mrázková, Gabriela Demeterová, Adam Skoumal a Wihanovo kvarteto. Poděkování náleží také panu Martinu Kupkovi, moderátorovi, který se významně podílel i na propagaci.

Za pomoc při realizaci akce a sponzorství děkujeme především Obecnímu domu v Praze a akciové společnosti Metrostav.

Koncert zaštil primátor hlavního města Prahy MUDr. Pavel Bém.

Zvláštní poděkování patří paní Olze Štěpánové, nevidomé mezzosopranistce, která iniciovala konání jarních koncertů ve prospěch podobně postižených.

Spoluprezentace pomůcek

„VEŘEJNÁ SPRÁVA NEVIDOMÝM, NEVIDOMÍ VEŘEJNÉ SPRÁVĚ“

Tyfloservis, o. p. s. se v roce 2003 celorepublikově podílel na přípravě a realizaci odborného semináře pro pracovníky sociálních referátů pod názvem "Veřejná správa nevidomým, nevidomí veřejné správě".

Organizátorem této akce byla Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR. Cílem semináře bylo seznámit účastníky s kompenzačními pomůckami pro těžce zrakově postižené a procesem jejich doporučování v odborných střediscích Tyfloservisu, o. p. s., Tyflo-Center, o. p. s. a SONS ČR. Seminář tak přispěl k užší spolupráci mezi příspěvateli a odbornými středisky, která vydávají doporučení o vhodnosti dané pomůcky a schopnosti tuto pomůcku obsluhovat pro konkrétního klienta. Cyklus seminářů pokračuje i v roce 2004. Proběhne postupně ve všech krajských městech naší republiky. Účastníci sociálních referátů hodnotí tuto akci velmi pozitivně.

Celostátní veřejná sbírka

„BÍLÁ PASTELKA“

SBÍRKA NA PODPORU TĚŽCE ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH

Tyfloservis se podílel jako spolupořadatel také na 4. ročníku sbírky „Bílá pastelka“ na podporu speciálních výukových programů pro nevidomé a slabozraké. Sběrka má za cíl získat pro integraci těžce zrakově postižených také zájem a přízeň široké veřejnosti a zvýšit její solidaritu.

Koná se dne 15. 10. u příležitosti mezinárodního Dne bílé hole. V den konání sbírky probíhaly doprovodné akce, na kterých spolupracovali instruktoři Tyfloservisu. Veřejnost si mohla například vyzkoušet některé činnosti v podmínkách simulované slepoty a přiblížit se tak životu nevidomých a slabozrakých, kteří musí zvládat mnoho každodenních potřebných dovedností bez zrakové kontroly.

Veřejná sbírka proběhla ve 200 městech České republiky za pomoci studentů dobrovolníků. Za příspěvek do sbírky byl nabízen symbolický předmět - bílé kreslicí pastelka, jejíž linie jsou na bílém papíře neviditelné.

Děkujeme všem, kteří přispěli. Podpora a zájem veřejnosti jsou nezbytné pro chod středisek rehabilitace nevidomých a slabozrakých.

www.bilapastelka.cz/2003

Patronka sbírky „Bílá pastelka“
paní hraběnka Mathilda Nostitzová (vpravo)

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SPOLEČNOSTI

SPRÁVNÍ RADA

Tříčlenná správní rada je statutárním orgánem společnosti. Za výkon funkce členům nepřísluší odměna. Správní rada dbá na zachování účelu, pro který byla obecně prospěšná společnost založena. Jmenuje a odvolává ředitele společnosti a dohlíží na jeho činnost. Schvaluje rozpočet, roční účetní závěrku a výroční zprávu. Za společnost jedná vždy předseda správní rady nebo jím zplnomocněná osoba.

V roce 2003 nenastala žádná změna ve složení správní rady, nebyl ani jmenován nový ředitel. Došlo pouze ke změně příjmení a titulu doc. Jiříčkové na prof. Vágnerová. Zakládací listina Tyfloservis, o. p. s. nebyla rozhodnutím správní rady měněna.

Členové správní rady:

JUDr. Karel Nový (předseda), nar. 5. 9. 1944,
funkční období od 11. 8. 2000 do 11. 8. 2006

Jan Příborský, nar. 3. 2. 1947,
funkční období od 11. 8. 2000 do 11. 8. 2005

prof. PhDr. et RNDr. Marie Vágnerová (dříve Jiříčková),
CSc., nar. 16. 6. 1946,
funkční období od 11. 8. 2000 do 11. 8. 2004

DOZORČÍ RADA

Tříčlenná dozorčí rada je kontrolním orgánem společnosti. Za výkon funkce členům nepřísluší odměna. Dozorčí rada dohlíží na to, aby obecně prospěšná společnost vyvíjela činnost v souladu se zákony a zakládací listinou společnosti. Přezkoumává roční účetní závěrku a výroční zprávu.

V roce 2003 nedošlo k žádným změnám ve složení dozorčí rady. V rámci kontrolní činnosti nebyly shledány žádné nesrovnalosti.

Členové dozorčí rady:

Ing. Jan Strašrybka (předseda), nar. 14. 6. 1958,
funkční období od 11. 8. 2000 do 11. 8. 2006

Luboš Krapka, nar. 29. 4. 1961,
funkční období od 11. 8. 2000 do 11. 8. 2005

Alena Kozáková, nar. 4. 9. 1940,
funkční období od 11. 8. 2000 do 11. 8. 2004

ORGANIZAČNÍ A METODICKÉ CENTRUM

Organizační a metodické centrum je umístěno v sídle společnosti. Řeší personální otázky spojené mimo jiné s výběrem a proškolením instruktorů rehabilitace a otázky propagace, materiálního a finančního zabezpečení projektu Tyfloservis na celostátní úrovni. Zpracovává podklady pro rozvoj kvalitních sociálně rehabilitačních služeb. Klientům Tyfloservis nabízí psychologickou intervenci. Pracuje s kombinovaně postiženými klienty a poskytuje v této oblasti konzultace instruktorům Tyfloservis. Prostřednictvím organizačních a metodických pokynů zajišťuje řízení krajských ambulantních středisek a zabezpečuje kontrolu jejich plnění. Zajišťuje zpracování účetní a mzdové agendy.

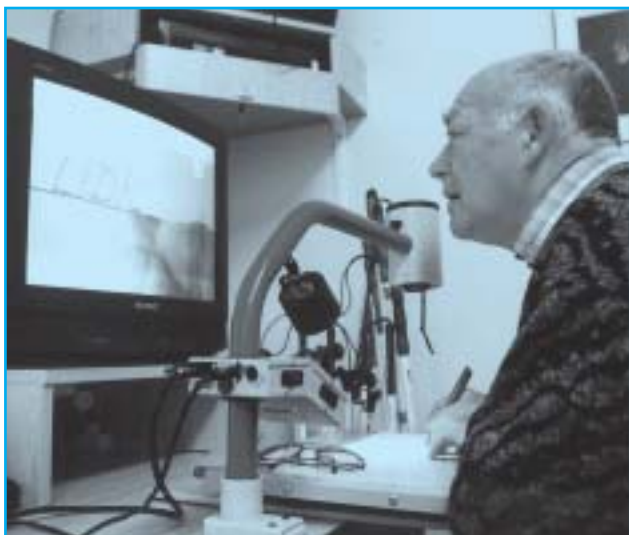
V čele týmu metodiků stojí ředitel společnosti, PhDr. Josef Cerha, který řídí projekt Tyfloservis již od roku 1991. Funkci zástupce ředitele vykonávala v roce 2003 Iveta Langrová, metodik rehabilitace osob s kombinovaným postižením. Sekretářské práce zajišťovala Svatava Nováková. Na pozici fund-raiser a manažera public relations pro celostátní akce pracovala Mgr. Eva Machová. Psychologické služby pro klienty všech středisek Tyfloservis a metodické vedení poskytoval PhDr. Zbyněk Galvas.

KRAJSKÁ AMBULANTNÍ STŘEDISKA

V roce 2003 zajišťovali sociální rehabilitaci nevidomých a slabozrakých lidí v České republice instruktoři dvacíti krajských ambulantních středisek Tyfloservis. Vedoucí každého střediska byl za jeho chod a činnost v souladu s posláním projektu a zákonnými normami zodpovědný řediteli Tyfloservis.

Na následujících stranách Vám představujeme jednotlivá krajská střediska Tyfloservis, se zdůrazněním zajímavostí v jejich činnosti v roce 2003. Uvádíme některá podrobnější data z práce s klienty, prezentační aktivity, účast pracovníků na významných akcích, realizované projekty, včetně poděkování subjektům, které na ně poskytly granty, a také poděkování místním dárcům, sponzorům, příznivcům a spolupracujícím organizacím.

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO BRNO

Nácvik práce s kamerovou televizní lupou - psaní

Brněnské středisko se nachází v Králově Poli v nadačnickém domě básníka Josefa Chaloupky.

Zrakově postiženou klientelu Tyfloservisu Brno v roce 2003 tvořilo: 64 % lidí slabozrakých, 24 % lidí prakticky nevidomých a 12 % zcela nevidomých. Z toho 11% klienti ve věku do 29 let, 10 % klienti ve věku 30 - 49 let, 17 % klienti ve věku 50 - 69 let a 62 % klienti starší 70 let.

V roce 2003 jsme zaznamenali prudký nárůst počtu hodin v kurzech prostorové orientace a samostatného pohybu, který sledujeme již od roku 1999. Tento fakt potvrzuje zájem nevidomých o integraci. Kurzem prošlo celkem 30 klientů ve věku 19 až 73 let. Středem pozornosti je rovněž kurz reedukace zraku - trénink vidění s poškozeným zrakem. S výjimkou mírného poklesu v roce 2002 u něj opět sledujeme vzestupnou tendenci. Reedukací zraku prošlo 71 klientů ve věku 11 až 96 let. 56 % klientů bylo starších 70 let. Značný zájem jeví klienti rovněž o poskytování odborných informací. V tomto roce byl od roku 1999 nejvyšší. Kurzem výuky čtení a psaní Braillova písma prošlo v roce 2003 celkem 11 klientů ve věku 19 až 92 let. Nejstarší klient ve věku 92 let byl příkladem houževnatého člověka, který zvolil samostatný život s pomocí pečovatelské služby i přesto, že byl těžce sluchově a pohybově postižený. Poklesl zájem o sebeobsluhu a výuku podpisu. Kurzem sebeobsluhy prošli pouze 2 zcela nevidomí klienti. Většina klientů má zájem o pomoc při samostatném zvládnutí různých drobných sebeobslužných úkonů v rámci již probíhajících kurzů nebo návštěv. Kurzem výuky vlastnoručního podpisu prošli v roce 2003 celkem 4 zcela nevidomí klienti ve věku do 30 let. Řada těžce zrakově postižených klientů podceňuje význam vlastnoručního podpisu. Kurzem výuky psaní na stroji nebo klávesnicí PC prošlo 13 klientů ve věku 19 až 61 let. Tento kurz je nezbytnou přípravou pro další vzdělávání - kurz

práce na PC, který je v kompetenci TyfloCentra Brno, o. p. s. Individuální odborná psychologická pomoc byla poskytnuta celkem 12 klientům. Systematická skupinová práce v rámci nácviku sociálních a speciálních komunikačních dovedností probíhala v Brně s 39 klienty v průběhu celého roku. Aktivně spolupracujeme s očními lékaři, sociálními referáty a optikami.

Pracovníci našeho střediska poskytli kolem padesáti konzultací k odstraňování architektonických bariér z hlediska specifických potřeb pro zrakově postižené. Jsou také členy pracovní skupiny „Brno bez bariér“.

Na vlnách Českého rozhlasu jsme poskytli těžce zrakově postiženým informace o kompenzačních pomůckách. Značný ohlas posluchačů potvrdil zájem o tuto problematiku. Pokračovali jsme ve školení průvodců asistentských služeb pro TyfloCentrum Brno, o. p. s. Tito průvodci budou pomáhat jako doprovod starších občanů, při výběru oblečení, předčítání korespondence, literatury, jako doprovod na rekondičních pobytech, k lékaři apod.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

Sociální rehabilitace a poradenství nevidomým a slabozrakým osobám v domácím prostředí

Statutární město Brno	60 000,- Kč
Statutární město Brno	
- městská část Brno - Židenice	15 000,- Kč
- městská část Brno - Komín	3 000,- Kč
- městská část Brno - Řečkovice a Mokrá Hora	2 000,- Kč
- městská část Brno - Žabovřesky	4 000,- Kč
- městská část Brno - Střed	7 000,- Kč
Jihomoravský kraj	52 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Masarykova univerzita Pedagogická fakulta - Katedra speciální pedagogiky, Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální v Brně, Optik Richter, Speciálně pedagogické centrum, Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky Teiresiás, SONS ČR, TyfloCentrum Brno, o. p. s.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Lions Club Brno
Lions Club Brno Špilberk

BRNO, Chaloupkova 7, 612 00
tel./fax: 541 212 810
e-mail: tsoas-br@brailnet.cz
vedoucí střediska: Ing. Bc. Petr Karásek
instruktoři: PhDr. Regina Konrádová
Lenka Šafaříková, DiS.

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO ČESKÉ BUDĚJOVICE

Krajské ambulantní středisko České Budějovice slouží klientům v oblasti měst Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk a Vodňany.

Středisko sídlí v nebytových prostorách panelového domu v sousedství Pražské třídy v Českých Budějovicích. Přístup je bezbariérový, příjemné a klidné okolí umožňuje provádět základy kurzu prostorové orientace a samostatného pohybu.

V roce 2003 tvořili zrakově postižení lidé ve věku nad 60 let celou polovinu našich klientů. V tomto roce byl zvýšený zájem o kurzy prostorové orientace a samostatného pohybu, kdy v důsledku povodňových venkovních úprav bylo nutné vytipovat a poté naučit zrakově postižené nové trasy pohybu. Zejména u mladších klientů byl častějším požadavkem kurz sebeobsluhy, a to nejenom výuka speciálních postupů, ale i zaškolení v používání nových moderních kompenzačních pomůcek.

Dne 13. května 2003 jsme slavnostně znovuotevřeli nově zrekonstruované středisko, které bylo v důsledku záplav 2002 zcela zničeno. Od této doby jsme mohli opět poskytovat i ambulantní služby v plném rozsahu.

V září 2003 jsme spoluvytvářeli v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích výstavu kompenzačních pomůcek pro zdravotně postižené, kde jsme v sekci tyflo vystavovali kompenzační pomůcky pro zrakově postižené a zároveň poskytovali poradenství nejenom pro odbornou, ale i laickou veřejnost.

V roce 2003 jsme se podíleli u příležitosti Evropského roku osob se zdravotním postižením na výstavě v Městské knihovně v Prachaticích. Zde jsme veřejnosti přiblíži-

Nově zrekonstruované a vybavené středisko po povodních - květen 2003

ČESKÉ BUDĚJOVICE, Zachariášova 6, 370 04
tel./fax: 387 331 598
e-mail: tsoas-cb@brailnet.cz
vedoucí střediska: Hana Jiroušková
instruktor: Vlasta Grillová

Výuka prostorové orientace a samostatného pohybu na povárně v Českých Budějovicích

li problematiku zrakově postižených. Byly vystaveny pomůcky používané při čtení a psaní bodového písma, periodika ve zvětšeném černotisku, přehled časopisů a zvukových knih pro zrakově postižené, pro zájemce byla připravena výstavka zástupců optických lup a jiných kompenzačních pomůcek.

V místní knihovně ve Lhenicích byla instalována výstava kompenzačních pomůcek pro zrakově postižené u příležitosti Mezinárodního dne bílé hole dne 15. října. Posloužila i při výuce základů společenských věd žáků Základní devítileté školy ve Lhenicích.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

<i>Oprava prostor střediska Tyfloservis, o. p. s., vybavení a nákup pomůcek poničených povodněmi v srpnu 2002</i>	
Nadace Civilia	221 312,- Kč
<i>Cesta ze tmy 2003</i>	
Budějovický Budvar	150 000,- Kč
Jihočeský kraj	50 000,- Kč
<i>Zajištění služeb těžce zrakově postiženým spoluobčanům na území jihočeského regionu.</i>	
Magistrát města České Budějovice	15 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Centrum zdravotně postižených sportovců, Diakonie Domeček Trhové Sviny, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích - Zdravotně sociální fakulta, Jihočeské muzeum, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Jihočeského kraje, oční, praktičtí lékaři a optici v regionu, sociální odbory státní správy, SONS ČR, Speciálně pedagogické centrum, Společnost pro ranou péči, Střední zdravotnická škola v Českém Krumlově, Tyflokabinet České Budějovice, o. p. s., Vyšší odborná škola sociální v Prachaticích.

Zvláštní poděkování patří:

Panu Ing. Jaromíru Vaňkovi, CSc. a dalším občanům města Lysice, kteří přispěli částkou 35 000,- Kč na opravu střediska po povodních prostřednictvím veřejné sbírky pod vánočním stromem. Akci zorganizovala Hospodářská a vzdělávací besídka při MO KDU-ČSL v Lysicích.

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO HRADEC KRÁLOVÉ

Přednáška pro Český červený kříž v Chlumětíně, 13. 9. 2003. Práce ve skupinách s pomůckami pro lidi se zrakovým postižením.

Středisko Tyfloservis o. p. s. Hradec Králové sídlí v krajském městě, které je od 30. let nazýváno „salómem republiky“. Hradecké středisko je ojedinělé svou působností. Své služby totiž poskytuje obyvatelům dvou krajů, Královéhradeckého a Pardubického. Celková rozloha obou území představuje více než 9 000 km² a celkový počet obyvatel více než 1 milion. Podle obecně udávaného procentuálního zastoupení lidí se zrakovým postižením v celkové populaci (1-2 %) můžeme tedy odhadovat jejich počet ve jmenovaných krajích na 11 tisíc. Každoročně našich služeb využije cca 400 klientů.

V roce 2003 se zúčastnilo dlouhodobých či krátkodobých kurzů celkem 19 klientů z Královéhradeckého a 13 klientů z Pardubického kraje, což představuje celkem 435 hodin rehabilitace. Největší zájem byl o kurz psaní na kancelářském stroji (13 klientů, tj. 132 hodin přímé rehabilitační práce), kurz prostorové orientace a samostatného pohybu (13 klientů, tj. 142 hodin) a kurz čtení a psaní Braillova bodového písma (7 klientů, tj. 83 hodin). Jednorázových intervencí bylo celkem 256 osobních, 300 telefonických a 200 písemných.

Prioritou je nepochybně samotná práce s klienty. Důležitou součástí je však i prezentace naší činnosti před laickou i odbornou veřejností. Naším záměrem je zprostředkování možnosti přímého osobního prožitku, neboť jen tak je možné nahlédnout do specifik běžného života lidí se zrakovým postižením. V roce 2003 jsme proto uspořádali několik zážitkových setkání („Dívejme se na svět jinak - Tyfloservis našima - vašima očima“, zážitkové dny v Mateřské škole Láň, v Domově důchodců v Albrechticích, doprovodné programy na 1. krajské soutěži vodících psů v Dobrušce či na Dni otevřených dveří v T-Mobilu), kterých se zúčastnilo asi 450 - 500 lidí různých věkových i profesních kategorií. Potěšily nás kladné ohlasy na tato setkání a ocenění potřebnosti a kvality naší práce. Dále jsme se zaměřili na dvě pro-

fesní skupiny (oční lékaře a pracovníky úřadů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého a Pardubického kraje), které mají přímou souvislost s kvalitou námi poskytovaných služeb a především s komplexností služeb poskytovaných lidem se zrakovým postižením. Formou informační kampaně včetně poskytnutí řady materiálů se nám podařilo oslovit více než 100 očních lékařů a 63 úřadů obcí s rozšířenou působností. Již čtvrtým rokem jsme se podíleli na spolupořádání celorepublikové veřejné sbírky „Bílá pastelka“. V této souvislosti jsme oslovili celkem 31 škol regionu a proškolili 218 studentů středních a vysokých škol.

K poskytování služeb na profesionální úrovni patří rovněž kvalitní vybavení speciálními pomůckami. V roce 2003 se nám podařilo dovybavit středisko např. dalšími drobnými optickými pomůckami, Colortestem, Tyflosonarem. Pro snazší přístupnost střediska našim klientům jsme zakoupili digitální hlasový majáček, který bude instalován v průběhu roku 2004.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

Tyfloservis Hradec Králové 2003

Magistrát města Hradec Králové	85 000,- Kč
Krajský úřad Pardubického kraje	50 000,- Kč
Krajský úřad Královéhradeckého kraje	85 000,- Kč

Žádost o příspěvek na kompenzaci nájemného

Magistrát města Hradec Králové	50 124,- Kč
--------------------------------	-------------

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Galop, s. r. o. Praha, Katedra speciální pedagogiky Univerzita Hradec Králové, Občanské poradenské středisko, o. p. s. HK, Oční klinika Fakultní nemocnice HK, oční lékaři v rámci Královéhradeckého a Pardubického kraje, oční optik Zdeněk Adámek, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Hradec Králové i Krajských úřadů Královéhradeckého a Pardubického kraje, oftalmolog specialista S4, SONS ČR, Speciálně pedagogické centrum Hradec Králové a Moravská Třebová, středisko SONS SIA Pardubice, TyfloCentrum HK, o. p. s., úřady obcí s rozšířenou působností.

Zvláštní poděkování:

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme všem, kteří přispěli na provoz střediska v rámci programu *Světlo ve tmě 2002 - 2003*:

Elektrárny Opatovice, a. s.

Město Nové Město nad Metují

Východočeská energetika, a. s.

Východočeská plynárenská, a. s.

Claus Huth Praha, s. r. o.

Optika Adámek, s. r. o.

HRADEC KRÁLOVÉ, M. Horákové 549, 500 06	
tel./fax:	495 273 636
e-mail:	tsoas-hk@brailnet.cz
vedoucí střediska:	Mgr. Martina Šonská
instruktor:	Bc. Andrea Vaňousová

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO JIHLAVA

Tyfloservis Jihlava se nachází v areálu mateřské školy se speciálními třídami na sídlišti Březiny sady. V tomto areálu sídlí i oftalmolog specialista S4 MUDr. Olga Sedláková a Speciálně pedagogické centrum. Jejich přítomnost umožňuje provázanost služeb pro zrakově postižené.

V rámci ambulantních služeb Tyfloservisu jsme v roce 2003 nově zavedli objednávkový systém. Klienti se mohou objednávat na určitou hodinu a tím jsme dosáhli zlepšení kvality služeb pro zrakově postižené.

V roce 2003 projevilo nejvíce klientů zájem o kurzy prostorové orientace nevidomých a slabozrakých, výuku čtení a psaní Braillova písma a sebeobsahu. Příkladem může být mladá 27 letá žena, pro kterou absolvování kurzu prostorové orientace bylo jednou z podmínek pro získání zaměstnání. V současné době pracuje již rok.

Velmi významný byl také skupinový kurz zaměřený na nácvik sociálních dovedností. Nebyl určen pouze pro zrakově postižené, ale i pro jejich příbuzné a průvodce. V rámci kurzu se účastníci mohli naučit prezentovat sebe sama na veřejnosti, požádat o pomoc v případě potřeby, odmítnout nechtěnou pomoc, orientovat se v konfliktní situaci apod.

Během kampaně „30 dnů pro neziskový sektor“ jsme měli možnost představit činnost střediska v jihlavské a pelhřimovské knihovně.

Ve spolupráci s jihlavskou odbočkou SONS ČR jsme uspořádali soutěž ve čtení a psaní Braillova písma. Tohoto setkání se zúčastnili zrakově postižení z celé České republiky.

Odborně jsme se podíleli na dvou rekondičních pobytech pořádaných odbočkami SONS ČR Jihlava a Žďár nad Sázavou, zaměřených na prostorovou orientaci a mobilitu zrakově postižených. Jejich rozsah byl týdenní a denní. V rámci rekondičního pobytu se nejen zrakově postižení, ale i jejich průvodci seznámili se základy prostorové orientace, vyzkoušeli si různé pohybové aktivity, při nichž si mohli otestovat své schopnosti a dovednosti. Neméně významnou součástí pobytu byla výměna zkušeností mezi zrakově postiženými.

V roce 2003 jsme spolupracovali na semináři: „Veřejná správa nevidomým, nevidomí veřejné správě“, jehož hlavním pořadatelem byl SONS ČR. Cílem tohoto semináře bylo seznámit pracovníky odboru sociálních věcí a zdravotnictví se službami a kompenzačními pomůckami pro zrakově postižené.

Nácvik chůze po schodišti na rekondičním pobytu v Koutech

Úzce spolupracujeme se školskými zařízeními v kraji Vysočina formou přednášek, exkurzí a stáží. Podílíme se na proškolení dobrovolných průvodců pro nevidomé.

V roce 2003 jsme realizovali projekt *Sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých*, v jehož rámci byly zakoupeny pomůcky - sloužící v domácnosti, odstraňující informační bariéry a pomůcky usnadňující orientaci a komunikaci.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekt:

Sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých
Statutární město Jihlava 32 257,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Fokus Vysočina, Krajská knihovna Vysočiny, Městská knihovna Jihlava, odbočky SONS ČR, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Jihlavy, oftalmolog specialista S4 MUDr. Olga Sedláková a další oční lékaři, optici, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, Speciálně pedagogické centrum, střední školy kraje Vysočina a další instituce.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Automotive Lighting, s. r. o.

paní Jana Vykydalová

M-SOFT, spol. s r. o.

Oční Optik Žilka

Tchibo Praha, spol. s r. o.

JIHLAVA, Demlova 28, objekt MŠ, 586 01
tel./fax: 567 333 695
e-mail: tsoas-ji@brailnet.cz
vedoucí střediska: Marcela Vasilovská, DiS.
instruktor: Bc. Jana Kuczová

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO KARLOVY VARY

Nevidomý klient se těší z toho, jak roste strom Tyfloservisu v parku „U kočky“, na jehož výsadbě se podílel

Krajské středisko Karlovy Vary zajišťuje služby též pro oblast Sokolovska, Chebska a Chomutovska.

Výuku prostorové orientace a samostatného pohybu jsme v roce 2003 formou individuálního dlouhodobého kurzu poskytli 14 klientům. Těší nás, že se více klientů než dříve odvážilo vzít do ruky bílou hůl, naučit se s ní mapovat terén před sebou, objevovat, jak mohou být vedeni stěnami domů či trávníkem, jak si změřit obrubníky než udělají krok, aby nezakopli, nebo nešlápli naprázdno. Bílá hůl je jedinečnou a výborně vymyšlenou pomůckou, ale mnoho zrakově postižených z ní má obavy. Blahopřejeme našim klientům, kteří je dokázali v roce 2003 za pomoci Tyfloservisu překonat.

Často se klienti přihlašovali také na kurz psaní na psacím stroji nebo na klávesnici počítače. Zvládnutí této dovednosti je vstupní branou ke kurzu práce na speciálním počítači pro zrakově postižené, který má hlasový výstup.

S psychologickými službami jsme v Karlovarském regionu začali v zimě v roce 2002. Tehdy byl zahájen skupinový kurz nácviku sociálních dovedností pro těžce zrakově postižené, jež probíhal vždy jedenkrát měsíčně, a to i v roce 2003 (vyjma letních prázdnin). Účastníky zmíněného kurzu jsou převážně zrakově postižení senioři (13 osob průběžně) a program je orientován na zvládnání základních situací v oblasti mezilidské komunikace, jako např. požádání o pomoc, odmítnutí nevyžádané pomoci, vyjádření nesouhlasu, vhodná reakce na kritiku atd.

V případě potřeby poskytoval psycholog individuální krátkodobou podpůrnou psychoterapii, psychologické poradenství, které mělo charakter víceméně jednorázových setkání, nebo bylo vedeno telefonicky. V jednom případě probíhala po dobu celého roku párová terapie.

Psycholog Tyfloservisu rovněž participoval na školení pracovníků a spolupracovníků TyfloCentra Karlovy Vary, kde obšírněji představil téma: „Zrakově postižený klient a specifika práce s ním“. Pro klub důchodců, kam docházejí i někteří zrakově postižení senioři, psycholog připravil a realizoval přednášku zaměřenou na prezentaci aktivit Tyfloservisu. Spolupráce s tímto psychologem, který dojíždí jedenkrát měsíčně z Prahy, bude pokračovat i nadále.

Koncem roku jsme ve spolupráci s karlovarským TyfloCentrem a pražským Střediskem výcviku vodících psů připravili pro studenty, kteří pomáhali Tyfloservisu se zajišťováním charitativní sbírky „Bílá pastelka“, osvětovou akci. Mohli si osobně vyzkoušet, jak se cítí nevidomý člověk, kterého vede speciálně vycvičený pes. Byli poučeni o tom, jak se k vodícím psům chovat, jak dlouho trvá jejich výcvik a co všechno musí umět, než jsou předáni nevidomým.

Proškolením studentů a zapůjčením bílých holí jsme se podíleli na akci Tma kolem nás, kterou pořádalo Sdružení zdravotně postižených.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekt:

Žádost o poskytnutí účelové dotace v oblasti sociální péče a zdravotnictví

Magistrát města Karlovy Vary

100 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

TyfloCentru Karlovy Vary, o. p. s. a odbočkám SONS ČR. Informovali jsme klienty o nabídce služeb těchto organizací a naopak poskytovali kurzy klientům, kterým byly těmito organizacemi doporučeny naše služby. Dále jsme spolupracovali s očním lékařem MUDr. Prokopem, specialistou S4, a dalšími očními lékaři, s optikou Omnia, s odbory a referáty sociálních věcí na všech úrovních a v neposlední řadě i se středními školami, které nám pomáhají zajišťovat akci „Bílá pastelka“.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Lions Club Karlovy Vary

Spektra, v. d. n.

pan Jiří Dvořák

KV Oznamovatel

KARLOVY VARY, Mozartova 6, 360 20

tel./fax: 353 236 068

e-mail: tsoas-kv@brailnet.cz

vedoucí střediska: Ladislava Alexandra Šporová

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO LIBEREC

Hezké město, ležící v kotlině mezi Jizerskými a Lužickými horami s dominantou Ještědu, se těší již dlouho pozornosti turistů. Od roku 1990 je opět statutárním městem, stává se spoluzakladatelem Euregionu Nisa, otevírá se mezinárodním stykům, a to také ve smyslu spolupráce neziskových organizací. V centru města poblíž Soukenného náměstí sídlí krajské středisko Tyfloservisu.

V roce 2003 jsme oproti minulým letům pocítili větší zájem našich klientů o nácvik prostorové orientace a samostatného pohybu, včetně chůze s bílou holí. Zájem byl také o výuku čtení a psaní Braillova písma, psaní na kancelářském stroji, nácvik vlastnoručního podpisu a sebeobsluhy. Lidé se učili pracovat s kompenzačními pomůckami a více jsme se věnovali reedukaci zraku. Věkový průměr klientů, s nimiž jsou vedeny dlouhodobé kurzy, se značně snížil. Také díky zlepšující se spolupráci s očními lékaři neustále roste povědomí o existenci našeho střediska a mnozí těžce zrakově postižení nezůstávají ve své složité situaci opuštění. Jako úspěšnou lze uvést intervenci u náhle osleplého muže ve středním věku, který byl již po roce komplexní rehabilitace schopen číst Braillovo písmo, pracovat s mnohými i technicky náročnými pomůckami, zvládat důležité sebeobslužné dovednosti včetně přípravy pokrmů a docházet samostatně do svého zaměstnání maséra. V místě svého bydliště se naučil dalších devět tras, které se mu zdály potřebné pro jeho maximální možnou samostatnost. Dnes se cítí psychicky lépe.

Naše středisko se věnovalo osvětové činnosti v podobě mnoha seminářů, které byly v rámci námi pořádané výtvarné soutěže „Jak nás děti vidí“ orientovány mimo jiné také na děti ze základních škol. Obrázky byly vystaveny v Liberecké galerii. V tomto smyslu jsme spolupracovali dále s knihovnou v Turnově na projektu „Mluvicí kniha“, kde malí školáci pod odborným vedením výtvarnice vytvářeli reliéfní pohádky pro nevidomé děti. Při této práci jsme se setkali s překvapivým zájmem a pozorností malých posluchačů a uvědomili jsme si, jak by byla cenná koncepční osvěta o naší problematice u přibližně desetiletých dětí.

Byli jsme požádáni o přednesení příspěvku na konferenci neurochirurgické sekce pro zdravotnické pracovníky a dostali se tak do povědomí oddělení neurochirurgie liberecké nemocnice, s níž jsme zahájili konkrétní spolupráci. V rámci Evropského roku osob se zdravotním postižením uspořádalo Jiráskovo divadlo v Jablonci nad Nisou představení pro zdravotně postižené i širokou veřejnost, na němž se v odvysílaném televizním spotu prezentovalo i naše středisko. V roce 2003 jsme zabezpečili odborné vedení dvou rekondičních

LIBEREC, Dr. Milady Horákové 333/9, 460 01
tel./fax: 485 109 990
e-mail: tsoas-lb@brailnet.cz
vedoucí střediska: Jitka Fajmonová
instruktor: Iva Šolcová

Nácvik vnímání tyflografiky, rekondiční pobyt Kamenický Šenov

pobytů klientů SONS. Středisko poskytuje zázemí stážístům z Právní akademie. Jako významnou a užitečnou lze hodnotit spolupráci střediska s Technickou univerzitou v Liberci, s Katedrou speciální pedagogiky, kde figuruje Tyfloservis jako školící pracoviště.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

<i>Sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých</i> Město Liberec	10 000,- Kč
<i>Umění žít ve tmě</i> Nadace Euronisa	10 000,- Kč
<i>Další vzdělávání pracovníků Tyfloservisu</i> Město Liberec	10 000,- Kč
<i>Po tmě, ale samostatně</i> Nadace Euronisa	24 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Asociace neziskových organizací Libereckého kraje, Český červený kříž Liberec, lékařka S4 MUDr. Kateřina Kuchařová a další oční lékaři Libereckého kraje, Městská knihovna Turnov a Česká Lípa, Městský úřad Jablonec nad Nisou - Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Oblastní galerie Liberec, optici, Právní akademie Liberec, pečovatelská služba Liberec, sociální referáty Libereckého kraje, SONS ČR, Speciálně pedagogické centrum Liberec, střední zdravotnické školy Liberec, Turnov a další střední školy Libereckého kraje, Technická univerzita Liberec a další instituce.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Peguform Bohemia, k. s.
 Elpro - Energo, s. r. o.
 Oční optika Jan Ondráček
 Oční optika Skrbková
 Stavby silnic a železnic, a. s.
 Paní Eva Kordová

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO OLOMOUC

„Májové hrátky 2003“ - Olomoučané mohli nahlédnout do světa nevidomých a slabozrakých přes obří růžovočerné brýle

Olomoucké středisko Tyfloservis se nachází v blízkosti Fakultní nemocnice. Je součástí areálu Jalty na ulici I. P. Pavlova. V budově sídlí i další organizace poskytující pomoc těžce zrakově postiženým (prodejna SONS ČR Tyflopomůcky Olomouc, TyfloCentrum Olomouc, o. p. s. a oblastní odbočka SONS ČR). V blízkosti střediska se nachází oční lékař, který předepisuje speciální optiku. Tím je zajištěn větší komfort služeb a plynulý kontakt s klienty.

Do působnosti střediska patří oblasti měst Olomouc, Prostějov, Přerov, Kroměříž, Šumperk, Jeseník, Vyškov a Bruntál.

Jedním z principů poskytovaných služeb Tyfloservis je dostatečná informovanost veřejnosti. O včasném kontaktu s klientem svědčí to, že naše služby častěji vyhledávají zrakově postižení mladšího věku. Průměrný věk klientů kurzů sociální rehabilitace byl 40 let.

Největší zájem byl v roce 2003 o kurz výuky psaní na kancelářském stroji a kurz prostorové orientace a samostatného pohybu s bílou holí.

Úspěšně se nám dařilo doplňovat vybavení střediska novými typy především optických pomůcek a tím zkvalitňovat službu poradenství při výběru a zácvičku práce s pomůckami.

V roce 2003 jsme se připojili ke kampani „30 dnů pro neziskový sektor“ besedou „Jak jsem vzal hůl a šel do světa aneb humorná vyprávění o prvních krocích s bílou holí“. Besedovat přišli zrakově postižení, pracovníci úřadů, studenti i veřejnost.

Osvětovou činnost jsme rozprúdili besedním maratónem s 200 žáky základní školy v Kroměříži. Žáci se dozvěděli základní informace o správném kontaktu se zrakově postiženým a prohlédli si kompenzační pomůcky pro nevidomé.

Při příležitosti Evropského roku osob se zdravotním postižením jsme se zapojili k májovým hrátkám v Olomouci výtvarnými soutěžemi „Brýle 100x jinak“ a „Nevidomí mezi námi“. Díla dětí hodnotili občané Olomouce 1. května na náměstí v centru města. Nejvýše ohodnocený obrázek byl využit při výrobě propagačního letáku Tyfloservis. Olomoučané měli možnost nahlédnout do světa nevidomých a slabozrakých přes obří růžovočerné brýle. K Evropskému roku osob se zdravotním postižením vydal Tyfloservis společně s TyfloCentrem Olomouc informační leták s desaterem správného kontaktu s nevidomým a propagační papírové brýle.

V rámci Evropského roku osob se zdravotním postižením Tyfloservis prezentoval se svými službami na výstavišti Flóra. Doprovodným programem výstavy byla soutěž ve čtení a psaní Braillova bodového písma a psaní na kancelářském stroji.

Instruktorke Tyfloservis zajišťovaly odborný program na 4 rekondičních pobytech, z nichž jeden byl pro klienty s kombinovanými vadami. Účastníci se zdokonalovali v prostorové orientaci a samostatném pohybu, seznámili se s tyflografickými obrázky a mapami. Formou různých aktivit měli možnost rozvíjet kompenzační smysly (hmat, čich a sluch).

Při příležitosti Dne nevidomých proběhla soutěž v sebeobsluze „A je to“, ve které si klienti ověřovali své praktické dovednosti při zvládnání péče o domácnost.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

<i>Sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých</i>	
Statutární město Olomouc	175 000,- Kč
<i>Optické pomůcky pro slabozraké, osvětlová činnost, propagace</i>	
Statutární město Olomouc	65 000,- Kč
<i>Sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých</i>	
Město Přerov	10 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Český rozhlas Olomouc, Fakultní nemocnice Olomouc, Krajský úřad Olomouckého kraje, Magistrát města Olomouce, městské a obecní úřady Olomouckého kraje, oblastní odbočka SONS ČR Olomouc, TyfloCentrum Olomouc, o. p. s., Výstaviště Flora Olomouc, a. s., Vyšší odborná škola Caritas, ZŠ a Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené v Litovli.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Panav, a. s.
Elektro Kvapil

OLOMOUC, I. P. Pavlova 69, 779 00
tel: 585 428 111 **fax: 585 415 130**
e-mail: tsoas-ol@brailnet.cz
vedoucí střediska: Mgr. Veronika Haiclová
instruktoři: Mgr. Dagmar Dvorská
Mgr. Alena Pírková

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO OSTRAVA

Krajské středisko Ostrava se nachází v areálu bývalé Krajské nemocnice Ostrava - Zábřeh. Společně s námi sídlí ve stejné budově také TyfloCentrum Ostrava, o. p. s. a oblastní odbočka SONS ČR, což umožňuje přímou provázanost služeb.

Základní osou činnosti Tyfloservisu Ostrava byla stejně jako v předchozích letech terénní individuální rehabilitační práce s klienty. Tradičně byl ze strany klientů největší zájem o kurzy prostorové orientace a psaní na klávesnici. Novinkou bylo zjišťování spokojenosti klientů s poskytnutými službami formou dotazníků. Zpětná vazba od našich klientů je důležitá pro potvrzení účelnosti naší práce a především pro další zvyšování kvality služeb poskytovaných Tyfloservisem.

Analýza informací o klientech ukazuje, že klientela Tyfloservisu stále stárne - v roce 2003 byla téměř polovina našich klientů starší 70 let. Zastoupení žen mezi našimi klienty mírně převyšuje zastoupení mužů (52 % : 48 %).

Důraz je v Tyfloservisu Ostrava kladen také na práci se studenty středních a vysokých škol se sociálním zaměřením. V roce 2003 se našich přednášek a exkurzí v prostorách Tyfloservisu zúčastnilo 198 studentů z Vyšší odborné školy sociální, Střední zdravotnické školy a také z Filozofické a Zdravotně sociální fakulty Ostravské univerzity. Mimo to absolvovalo dlouhodobou praxi 13 studentů Vyšší odborné školy sociální, 6 studentů Filozofické fakulty Ostravské univerzity a 2 studentky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

Důležitou činností Tyfloservisu Ostrava jsou konzultace, zaměřené na odstraňování architektonických bariér. Díky práci Tyfloservisu se řadí Ostrava mezi města s nejlepšími architektonickými úpravami pro účely osob se zrakovým postižením. V roce 2003 poskytl Tyfloservis celkem 23 konzultací. Tyfloservis se podílel na úpravách infrastruktury v okolí rekonstruované ČEZ Arény a také na rekonstrukci vlakového nádraží Ostrava - Svinov. Díky kvalitní práci v této oblasti byla Tyfloservisu Ostrava nabídnuta spolupráce ze strany Moravskoslezského kraje, jež plánuje provést analýzu bezbariérovosti veřejných staveb na území kraje.

Kromě těchto aktivit se pracovníci účastnili dalších akcí souvisejících především s propagací Tyfloservisu a vzděláváním. Ve dnech 27. - 28. 2. 2003 proběhl „Den otevřených dveří“ pro širokou laickou i odbornou veřejnost. V rámci této akce jsme uspořádali také besedu pro úředníky sociálních odborů nově vzniklých úřadů obcí s rozšířenou působností. V dubnu proběhla v prostorách Tyfloservisu exkurze pro členy oblastní odbočky SONS ČR v Třinci. V září 2003 jsme se aktivně zúčastnili konferen-

Práce s klientem - výuka psaní na klávesnici počítače

ce „Komunikowanie sie bez barrier - osoby niewidome a slabowidzace jako rowni obywatele Unii Europejskiej“ v Bochnii v Polsku a v říjnu 2003 Mezinárodní konference „Zdravotně postižení - programy pro 21. století“ v Hradci Králové. V průběhu roku ukončili tři pracovníci ostravského Tyfloservisu akreditovaný interní kurz instruktorů prostorové orientace a samostatného pohybu nevidomých a slabozrakých, což je významný krok ke zkvalitnění další práce.

Pro rozvoj Tyfloservisu, ale i dalších sociálních služeb pro zrakově postižené, je důležité aktivní zapojení Tyfloservisu do komunitního plánování sociálních služeb v Ostravě a v Karviné. Zástupce Tyfloservisu Ostrava byl v rámci komunitního plánování sociálních služeb v Ostravě zvolen vedoucím skupiny „Občané se zrakovým postižením“. V rámci této aktivity byly zpracovány přínosné analýzy potřeb a požadavků uživatelů služeb. Výsledným cílem bude zpracování plánu dalšího rozvoje sociálně zdravotních služeb pro občany s těžkým zrakovým postižením v Ostravě tak, aby co nejvíce odpovídaly skutečným potřebám těchto osob.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekt:

Sociální rehabilitace občanů s těžkým zrakovým postižením

Moravskoslezský kraj	170 000,- Kč
Magistrát Města Ostravy	120 000,- Kč

Úřady městských obvodů v Ostravě - Moravská Ostrava, Hrabová, Slezská Ostrava, Stará Bělá, Vítkovice, Pustkovec, Plesná, Svinov, Nová Ves

Úřady měst a obcí - Havířov, Orlová, Odry, Dětmárovice, Studénka, Bolatice, Kopřivnice, Petřvald, Bohumín

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Abel - Computer, s. r. o., Hospiterm, s. r. o., Kafira, Optika Ája, Ostravská univerzita - Zdravotně sociální fakulta a Filozofická fakulta, Polski Związek Niewidomych Wodzisław Ślaski, Slezská Diakonie, oblastní odbočky SONS ČR Ostrava a Karviná, Speciálně pedagogické centrum Ostrava - Zábřeh, Středisko rané péče Ostrava, TyfloCentrum Ostrava, o. p. s., UNicar, spol. s r. o., Vyšší odborná škola sociální Ostrava - Mariánské Hory.

OSTRAVA, Syllabova 19, 703 86
tel./fax: 596 783 227
e-mail: tsoas-ov@brailnet.cz
vedoucí střediska: Mgr. Bohumil Bocviňok
instruktoři: Edita Janková
Bc. David Křivák
Antonín Vaněk

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO PLZEŇ

Výuka Braillova písma - psaní na tabulce

Plzeň, město při jehož jméně se vybaví průmyslový gigant i pivní tradice, zůstává pevně spojena se svojí historií a symboly, avšak tká dny nového času s pestrostí a vstupuje do každodenních životů lidí mnohými cestami. Svoji pozornost věnuje i osudům minoritních skupin a na ně zaměřeným neziskovým organizacím, jež také tvoří život města. Nedaleko centra v části Bory nacházejí již druhé desetiletí své služby zrakově postižení.

Svoji dynamiku těží středisko významnou měrou z dlouhodobě stabilního personálního obsazení. Pro úzce specializovaný a malý kolektiv v prostředí neziskového sektoru se jedná o významný činitel a cennou devizu v oblasti nejen kvality, ale i šíře a rozvoje služeb klientům a souvisejících aktivit. Tým posiluje tento rok přibývající civilní vojín.

V závěru roku 2002 byl zahájen a v roce 2003 dokončen projekt *Středisko pro nevidomé a slabozraké bez bariér*. Jeho cílem bylo vytvořit řadu modelových situací, v nichž lze vyzkoušet a uvědomit si značný vliv prostředí na využívání zbytků zraku, jakož i jiných nepostižených smyslů. Nejen klienti a jejich rodiny získávají konkrétní zkušenost jako návod pro další využití v úpravách svého vlastního životního prostoru. Za finanční zajištění děkujeme Plzeňskému Prazdroji a. s. a městu Plzeň, které se jako vlastník budovy do úprav zapojilo.

Při příležitosti dokončení projektu a s ohledem na skutečnost, že nové správní uspořádání od roku 2003 přineslo změny a rozšíření sociálních referátů obcí, se konaly Dny otevřených dveří pro odbornou veřejnost. Kromě prezentace vlastní činnosti a ukázky modelových prostorů se jednalo o vzácnou příležitost odborníků k výměně zkušeností a navázání či prohloubení spolupráce v oblasti péče a služeb pro nevidomé a slabozraké.

Čtenáři Plzeňského deníku ocenili ve veřejné soutěži Občanská volba Plzeňského Prazdroje Tyfloservis a ten tak v rámci projektu *Tyfloservis Plzeň pro rok 2003* získal pro potřeby svých klientů nové pomůcky k výuce.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

Středisko pro nevidomé a slabozraké bez bariér
Plzeňský Prazdroj, a. s. 100 000,- Kč

Tyfloservis Plzeň pro rok 2003
Plzeňský Prazdroj, a. s. - Občanská volba 220 000,- Kč
Město Plzeň 2, 3, 4 (celkem) 106 400,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Za dobu vzájemné spolupráce Fakultní nemocnice, Tyfloservis a Optik studia Josefa Švarce jsme vytvořili fungující systém, v němž se pacienti - klienti dostávají lékařských, pedagogických a optických služeb v souladu s jeho potřebami v oblasti speciálních optických pomůcek a reedukace zraku.

Tradičním partnerem ve společné práci je Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR. S jejím Metodickým centrem odstraňování architektonických bariér Praha jsme v roce 2003 síly zaměřili na ozvučování městské hromadné dopravy a dalších přechodů pro chodce, bezbariérové úpravy Centrálního autobusového nádraží v rámci jeho modernizace a účast na rekonstrukci Sadů Pětatřicátníků s nově upravovaným dopravním uzlem.

Obce, profesně spřízněné organizace, podnikatelské subjekty i jedinci dali ze svého času, peněz i sil a podpořili práci Tyfloservis (jejich seznam by zaplnil mnoho místa). Děkujeme Vám všem.

Zvláštní poděkování patří:

Naším klientům, kteří nám každý den ukazují cestu, kterou je třeba jít a svými malými i velkými úspěchy a pokroky nás na cestě pevně drží.

Společnosti Schneider masokombinát Plzeň za dlouhodobou organizační podporu.

Lions Clubu Plzeň - City za neúnavnou morální, finanční a propagační podporu, kterou svými aktivitami přinášejí. V tomto roce zorganizovali ples, vánoční prodej vína a se spřáteleným Lions Clubem z německého Aue založili novou tradici podpory formou hudebního pouličního happeningu na plzeňském náměstí Republiky.

Napsali o nás:

„Pokládám za velice prospěšné, že nastávající lékaři a sestry se seznamují s problematikou lidí, kteří oslepli nebo se stali silně slabozrakými. Výuka očního lékařství je tak doplněna nejen o diagnostiku a léčení očních chorob, ale i o řešení dalšího osudu nemocných, který je spojen s rehabilitací zraku a návratem do života. Studenti považují praxi v Tyfloservis za jednu z nejlepších, kterou během studia absolvovali.“

Prof. MUDr. Pavel Těšínský, DrSc.

PLZEŇ, Tomanova 5, 301 00

tel./fax: 377 423 596

e-mail: tsoas-pl@brailnet.cz

vedoucí: Mgr. Irena Macháčková (Kosíková)

**instruktoři: Martina Hrdonková
Mgr. Pavel Macháček**

civilní služba: Jiří Benda

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO PRAHA

Krajské ambulantní středisko Praha slouží klientům, kteří žijí na území Prahy a Středočeského kraje.

Středisko se nachází na Praze 1 nedaleko Václavského náměstí v Domě služeb pro nevidomé a slabozraké spolu se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých ČR a TyfloCentrem Praha, o. p. s. Vnitřní prostory této budovy jsou řešeny tak, aby co nejvíce ulehčily orientaci nevidomým a slabozrakým (např. reliéfní podlaha, kontrastně barevné stěny, osvětlení apod.) a zároveň byly ukázkou, jak odstraňovat architektonické bariéry z hlediska potřeb nevidomých a slabozrakých osob.

Specifika pražského střediska vyplývají především z funkce hlavního města, historického, kulturního a vzdělávacího centra - je zde vyšší počet klientů, z nichž velké procento jsou studenti a lidé mladší 25 let (42 % z celkového počtu klientů), kteří usilují o dosažení co nejsamostatnějšího a nejobsobnějšího způsobu života. Je zde i velké procento lidí ve středním věku (21 % ve věku 26 - 40 let a 23 % ve věku 41 - 60 let), z nichž mnozí jsou výdělečně činní.

V roce 2003 byl největší zájem o kurzy prostorové orientace a samostatného pohybu (28 % z celkového počtu kurzů). Po osvojení základních technik chůze s bílou holí se mladší klienti učí zvládnout samostatně cestu do škol, přechodného bydliště, klubů, apod. Lidé starší chodí sami nejen do zaměstnání, ale učí se i trasy za volnočasovými aktivitami. Velmi žádaný byl i kurz psaní na klávesnici PC (21 %). Mnozí klienti počítač potřebují ke své práci a při ztrátě zraku musí zvládnout klávesnici bez zrakové kontroly. Díky informovanosti ze strany očních lékařů jsme v loňském roce evidovali také zvýšený zájem o výběr optických i kompenzačních pomůcek a o nácvik jejich obsluhy.

Naše středisko stále více vyhledávají studenti sociálních, zdravotních a pedagogických oborů. Navštěvují nás v rámci exkurzí, odborných praxí či stáží, případně s žádostí o vedení diplomových prací. Naším střediskem v roce 2003 prošlo 14 stážístů (339 hodin). Jsme fakultním pracovištěm Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Prostřednictvím semináře Alternativní komunikace si studenti 1. ročníku osvojili základy čtení a psaní Braillova bodového písma.

V létě na žádost redaktora časopisu Mladý svět vznikla reportáž „Svět na špičce hole - život bez světla“. Podíleli se na ní ředitel Tyfloservisu a instruktorky pražského střediska. O problémech hluchoslepé populace v České republice jsme hovořili s redaktorkou časopisu Nový prostor.

PRAHA, Krakovská 21, 110 00
tel.: 221 462 362 **fax: 221 462 363**
e-mail: tsoas-ph@brailnet.cz
vedoucí střediska: Mgr. Pavlína Šumníková
instruktoři: Olga Buriánková
Barbora Šedivá
Kamil Jan Svoboda
Markéta Šoltysová

Výuka sebeobsluhy - žehlení

V roce 2003 se v Praze podruhé konal benefiční koncert „S jarem za ruku“, na jehož přípravách se podíleli také všichni pracovníci střediska.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

<i>Zajištění dostupnosti sociálně rehabilitačních služeb pro těžce zrakově postižené občany</i>	
Humanitární fond Středočeského kraje	123 400,- Kč
<i>Tyfloservis - terénní a ambulantní rehabilitace nevidomých a slabozrakých v kraji Praha</i>	
Magistrát hlavního města Prahy	100 000,- Kč
<i>Sebeobsluha - důležitá součást sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých osob</i>	
Městská část Praha 11	7 880,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Dioptra, a.s. Turnov, Eschenbach Optik, spol. s r. o., Gymnázium, Obchodní akademie a Obchodní škola pro zrakově postiženou mládež, Jabok - Vyšší sociálně pedagogická a teologická škola, Konzervatoř a ladičská škola Jana Deyla, Oftalmolog specialista S4 - MUDr. Jitka Řehořová Centrum zrakových vad Motol a další oční lékaři, Optik plus, Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko pro nevidomé Dědina, o.p.s., Sagitta Ltd., s.r.o., sociální odbory obecních úřadů, SONS ČR (odbočky Praha a Střední Čechy, Středisko integračních aktivit Praha, Středisko výcviku vodičích psů, Tyflokabinet, Tyflopomůcky Praha, Metodické centrum odstraňování architektonických bariér), Spektra, v.d.n., střední školy na území Prahy a Středočeského kraje, Univerzita Karlova (Pedagogická fakulta, Filozofická fakulta - Katedra psychologie).

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Silver, spol. s r. o.
 Metrostav, a. s.
 Abbott Laboratories, s. r. o.

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO ÚSTÍ NAD LABEM

Nácvik sebeobsluhy s klientem - štipování ponožek

Krajské ambulantní středisko v Ústí nad Labem se nachází v centru města v domě s dalšími sociálně zdravotními službami.

Středisko se aktivně podílí na tvorbě podkladů a realizaci komunitního plánování. Dlouhodobě je členem koordinační skupiny za oblast péče o zdravotně postižené. V současné době bylo dokončeno a přijato hodnocení 1. Komunitního plánu péče v Ústí nad Labem. Každoročně také vychází „Katalog sociálně-zdravotních služeb regionu Ústí nad Labem“ s prezentací střediska.

Není bez zajímavosti, že tradiční vysoký věkový průměr našich klientů se v roce 2003 významně snížil na 49 let. Tato skutečnost je jedním z činitelů zájmu o určitý typ rehabilitačních programů. Největší zájem jsme zaznamenali o výuku psaní na klávesnici počítače, prostorovou orientaci a samostatný pohyb a výuku čtení a psaní Braillova písma. Stále větší objem služeb poskytujeme zrakově postiženým studentům navštěvujících školy běžného typu.

Během roku jsme společně s Lions Clubem v Ústí nad Labem uspořádali charitativní dražbu uměleckých předmětů. Předmětem dražby byla díla studentů Fakulty užitého umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Výtěžek byl věnován na podporu aktivit střediska, především na zakoupení technického vybavení ke zkvalitnění programů sociální rehabilitace.

Ke konci roku byl realizován projekt *Tyfloservis 2004 - Nácvikové prostředí pro výukové programy sociální rehabilitace pro těžce zrakově postižené*, který podpořil Krajský úřad Ústeckého kraje. Prostředí střediska bylo upraveno tak, aby odpovídalo limitům bezbariérovosti a bezpečnosti pohybu pro zrakově postižené (např.: kontrastní odlišení, vodící linie, světelné úpravy).

Ve spolupráci s ústeckým TyfloCentrem jsme zorganizovali regionální soutěž ve čtení a psaní Braillova písma. Tato akce má velmi pozitivní ohlas mezi klienty a stala se již tradicí.

Účastnili jsme se „Veletřhu sociálních služeb v Ústí nad Labem“ konaného v rámci Týdnů pro duševní zdraví, kde byl prezentován rozsah služeb poskytovaných střediskem Tyfloservis. V návaznosti na tuto akci pak probíhalo soutěžní odpoledne pro veřejnost s možností vyzkoušet si nějakou aktivitu v podmínkách simulované slepoty.

Uspořádali jsme seminář pro sociální pracovníky, úředníky Ústeckého kraje na téma „Služby pro zrakově postižené a kompenzační pomůcky“, na kterém jsme představili naši organizaci, poskytované služby a nastíhli specifika života zrakově postižených osob.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekty:

Tyfloservis, o. p. s., krajské ambulantní středisko v Ústí nad Labem

Lions Club v Ústí nad Labem 166 000,- Kč

Tyfloservis 2004 - Nácvikové prostředí pro výukové programy sociální rehabilitace pro těžce zrakově postižené

Krajský úřad Ústeckého kraje 55 000,- Kč

Světlo ve tmě 2003

Magistrát města Ústí nad Labem 60 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

Arkádie, společnost pro komplexní péči zdravotně postižených, Centrum komunitní práce, o. s., Centrum služeb pro zdravotně postižené v Ústí nad Labem a v Lounech, Demosthenes, o. p. s. - Speciálně pedagogické centrum, distributoři a dodavatelé kompenzačních a optických pomůcek, Dobrovolnické centrum, o. s., DSQ Tele-Servise-Center GmbH z Chemnitz, Karko, v. d. n., Komunitní nadace v Ústí n. L., Krajský úřad Ústeckého kraje - Odbor sociálních věcí, Lions Club v Ústí nad Labem, Magistrát města Teplice, Magistrát města Most, Magistrát města Ústí n. L. - Odbor péče o občany, Městské úřady, oblastní odbočky SONS ČR Děčín, Louny, Teplice, Ústí n. L., Oční optika J&J v Ústí nad Labem, Oční optika VIDA v Mostě, S4 - oftalmolog specialista - MUDr. Hovorka, MUDr. J. Kostolná a další oční lékaři, střední školy Ústeckého kraje, TyfloCentrum Ústí nad Labem, o. p. s., Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, vyšší odborné školy Ústeckého kraje.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Oční optika J&J v Ústí nad Labem

Firma Miroslav Cibřík

TV Lyra, s. r. o.

Česká tisková kancelář - oblastní redakce

Ústecký deník

ÚSTÍ NAD LABEM, Prokopa Diviše 5, 400 01

tel./fax:

475 201 777

e-mail:

tsoas-ul@brailnet.cz

vedoucí střediska:

Nikol Aková

instruktor:

Lenka Lorencová

KRAJSKÉ AMBULANTNÍ STŘEDISKO ZLÍN

Krajské ambulanti středisko Zlín poskytuje své služby klientům v oblasti měst Zlín, Uherské Hradiště, Vsetín a Kroměříž.

Sídlo našeho střediska je umístěno téměř na samotném konci města v krásném prostředí blízko lesa. Je jednoduše dostupné jak městskou hromadnou dopravou, tak autem. Samozřejmostí je pohodlné parkování.

Našími klienty byli v roce 2003 převážně starší lidé, kteří potřebovali největší pomoc v oblasti výuky prostorové orientace a samostatného pohybu s průvodcem, dlouhou bílou holí či s vodícím psem. Druhým nejčastěji poptávaným kurzem byly kurzy sebeobsluhy. V těch jsme řešili především problémy s orientací v nákupních střediscích a techniku přípravy pokrmů.

Mladší lidé měli zájem převážně o kurzy výuky psaní na psacím stroji či klávesnici PC. Tyto kurzy jsou pro naše mladé klienty důležitým krokem na cestě k získání digitálního čtecího zařízení, které jim dlouhodobě slouží ke kompenzaci informačního deficitu.

V roce 2003 se nám po letech podařilo vyřešit problém nedostatku místa pro práci s klienty ve středisku. V objektu, kde zlínský Tyfloservis sídlí, jsme získali k používání další, novou místnost. Tu jsme se snažili vybavit pro naše klienty co nejúčelněji a nejpříjemněji. Doplnili jsme řadu nových pomůcek, především těch optických.

Zároveň jsme byli v roce 2003 nuceni účelně reagovat na poměrně rozsáhlé změny ve státní správě. Vydali jsme se cestou osvěty, a to formou osobních kontaktů. Naše pozvání k návštěvě krajského ambulanti střediska ve Zlíně přijali téměř všichni nově ustanovení úředníci sociálních odborů jednotlivých městských úřadů ve Zlínském kraji. Pro úředníky z každého města zvlášť jsme uspořádali dvouhodinová setkání, na kterých jsme jim podrobně popsali naši činnost a odpověděli na všechny jejich dotazy.

Tím však naše osvětová pouť neskončila. Stejně jako v minulých letech jsme ani v roce 2003 nezapomněli na zvědavé studenty středních zdravotnických škol, pro které každoročně pořádáme řadu přednášek na různá témata, spojených s praktickými ukázkami kontaktu se zrakově postiženými lidmi. Příslušnou péči jsme věnovali také praktikantům a studentům vyšších sociálních škol a vysokých škol v oboru speciální pedagogiky.

Koncem roku jsme již po třetí uspořádali benefiční koncert cimbálové muziky Hradišťan s Jiřím Pavlicou, na kterém nám opět, k potěše protagonistů i diváků, zazpívaly nevidomé děti. Přítomní diváci - posluchači si mohli s klapkami na očích zažít pocity nevidomých

Orientace v nákupním středisku v rámci kurzu sebeobsluhy klienta, seznamování se s potravinářskými výrobky

spoluobčanů při poslechu několika skladeb. O přestávce pak měli možnost si hmatem „prohlédnout“ tvary obličejů členů souboru odlitých do sádry. Jako vždy jsme zažili večer odpočinku, klidu a souznění.

V rámci navázání spolupráce s TyfloCentrem Zlín, o. p. s. jsme se o měsíc později stali spoluorganizáteli společného koncertu Zuzany Navarové d. T. a skupiny KOA. Stejně jako první, i tento koncert se velmi vydařil.

Děkujeme za finanční příspěvek na projekt:

Umění žít ve tmě

Magistrát města Zlína
(Odbor sociálních věcí)

50 000,- Kč

Za dobrou spolupráci v roce 2003 děkujeme:

AZ Rádio, ČRo Brno, divadlo Malá scéna, Ing. Zuzana Hanousková, Hradišťan s Jiřím Pavlicou, Magistrát města Zlína, Krajský úřad Zlínského kraje, oční lékaři, oftalmolog specialista S4 MUDr. Ladislava Machová, optik Zdeněk Mezírka, SONS ČR, Speciálně pedagogické centrum, televize Emurfilm, TyfloCentrum Zlín, o. p. s., zdravotnické školy, Zlínské noviny, Zuzana Navarová d. T. a skupina KOA.

Za finanční podporu a pochopení pro naši práci děkujeme:

Magistrát města Zlína - Odbor kultury

LAPP KABEL, s. r. o. Holešov

PSG, a. s. Zlín

Elkoma Zlín, s. r. o.

Televize Emurfilm

AZ Rádio

ZLÍN, Burešov 4886, 760 01

tel.:

577 437 133

e-mail:

tsoas-zl@brailnet.cz

vedoucí střediska:

Bc. Helena Simerská

instruktor:

Petr Mach

FINANČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2003

ROZVAHA

(v celých tisících Kč)

AKTIVA

	1. 1.	31. 12.
A. Dlouhodobý majetek celkem	1 636	3 490
A. I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	57	57
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	57	57
A. II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	10 903	13 039
3. Stavby	39	39
4. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	7 779	9 016
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	3 085	3 984
A. III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	0	0
A. IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-9 324	-9 606
4. Oprávky k drobn. dlouhodob. nehmot. majetku	-57	-57
6. Oprávky ke stavbám	-3	-5
7. Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-6 179	-6 481
10. Oprávky k drobn. dlouhodob. hmot. majetku	-3 085	-3 063
B. Krátkodobý majetek celkem	3 986	5 365
B. I. Zásoby celkem	0	0
B. II. Pohledávky celkem	415	116
1. Odběratelé	84	0
4. Poskytnuté provozní zálohy	266	99
10. Daň z přidané hodnoty	64	0
18. Dohadné účty aktivní	1	17
B. III. Krátkodobý finanční majetek celkem	3 571	5 155
1. Pokladna	155	107
3. Účty v bankách	3 416	5 048
B. IV. Jiná aktiva celkem	0	94
1. Náklady příštích období	0	94
AKTIVA CELKEM (A. + B.)	5 622	8 855

PASIVA

	1. 1.	31. 12.
A. Vlastní zdroje celkem	4 908	7 853
A. I. Jmění celkem	2 587	7 302
1. Vlastní jmění	2 431	2 592
2. Fondy	156	4 710
A. II. Výsledek hospodaření celkem	2 321	551
1. Účet výsledku hospodaření	-267	551
3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	2 588	0
B. Cizí zdroje celkem	714	1 002
B. I. Rezervy celkem	0	0
B. II. Dlouhodobé závazky celkem	0	0
B. III. Krátkodobé závazky celkem	694	946
1. Dodavatelé	108	86
5. Zaměstnanci	335	402
7. Závazky k institucím soc. zabezp. a zdrav. pojišť.	166	214

DODATEK K ÚČETNÍ ZÁVĚRCE

Stav peněžních prostředků v hotovosti

Počáteční stav k 1. 1. 2003	155 480, 70 Kč
Příjem	1 534 274, 00 Kč
Výdej	1 582 288, 20 Kč
Konečný stav k 31. 12. 2003	107 466, 50 Kč

Stav peněžních prostředků na BÚ

Počáteční stav k 1. 1. 2003	3 416 393, 94 Kč
Příjem	15 954 437, 10 Kč
Výdej	14 322 233, 81 Kč

9. Ostatní přímé daně	32	45
22. Dohadné účty pasivní	53	199
B. IV. Jiná pasiva celkem	20	56
2. Výnosy příštích období	20	56
PASIVA CELKEM (A. + B.)	5 622	8 855

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

(v celých tisících Kč)

NÁKLADY

A. I. Spotřebované nákupy celkem	1 331
1. Spotřeba materiálu	1 228
2. Spotřeba energie	97
3. Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	6
A. II. Služby celkem	2 747
5. Opravy a udržování	430
6. Cestovné	148
7. Náklady na reprezentaci	5
8. Ostatní služby	2 164
A. III. Osobní náklady celkem	7 281
9. Mzdové náklady	5 385
10. Zákonné sociální pojištění	1 862
13. Ostatní sociální náklady	34
A. IV. Daně a poplatky celkem	4
16. Ostatní daně a poplatky	4
A. V. Ostatní náklady celkem	265
22. Dary	5
24. Jiné ostatní náklady	260
A. VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem	731
26. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	731
A. VII. Poskytnuté příspěvky celkem	0
A. VIII. Daň z příjmů celkem	0
NÁKLADY CELKEM	12 359

VÝNOSY

B. I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	43
2. Tržby z prodeje služeb	43
B. II. Změny stavu vnitroorganizačních zásob celkem	0
B. III. Aktivace celkem	0
B. IV. Ostatní výnosy celkem	560
15. Úroky	20
17. Zúčtování fondů	392
18. Jiné ostatní výnosy	148
B. V. Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek celkem	132
19. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmot. a hmot. majetku	132
B. VI. Přijaté příspěvky celkem	1 631
27. Přijaté příspěvky (dary)	1 631
B. VII. Provozní dotace celkem	10 544
29. Provozní dotace	10 544
VÝNOSY CELKEM	12 910
C. Výsledek hospodaření před zdaněním (výnosy celkem - náklady celkem)	551
D. Výsledek hospodaření po zdanění	551

Konečný stav 31. 12. 2003 5 048 597, 23 Kč

Fondy o. p. s. (v tisících Kč)

Zvýšení o (nevyčerpané dary)	4 946
Čerpání fondů	392

Stav majetku k 1. 1. 2003 (v tisících Kč)

Přírůstky	2 625
Úbytky	490
Stav majetku k 31. 12. 2003	13 095

Všechny náklady a výnosy byly použity pro obecně prospěšné služby.

PŘÍLOHA K ÚČETNÍ ZÁVĚRCE**I. Obecné údaje o účetní jednotce**

Název: Tyfloservis, o. p. s.
 Sídlo: Krakovská 21, 110 00 Praha 1
 IČ: 26200481, DIČ: 001-26200481
 Právní forma: obecně prospěšná společnost
 Rozhodující předmět činnosti: služby nevidomým a slabozrakým
 Datum registrace: 18. 9. 2000
 Statutární zástupce: JUDr. Karel Nový, předseda správní rady
 Ředitel: PhDr. Josef Cerha
 Zásadní změny organizační struktury v uplynulém účetním období nebyly. Majetkové účasti ve společnosti nejsou.

Počty zaměstnanců a osobní náklady v roce 2003 v členění podle výsledkových položek:

Průměrný počet zaměstnanců:	36
Z toho řídicích pracovníků:	1
Osobní náklady v roce 2003 v tis. Kč:	
Osobní náklady celkem	7 281
Z toho mzdové náklady	5 385
Sociální zabezpečení	1 395
Zdravotní zabezpečení	467
Ostatní sociální náklady	34

V roce 2003 nebyly poskytnuty odměny statutárním a dozorčím orgánům, půjčky společníkům ani zaměstnancům, úvěry, záruky, ani ostatní plnění.

II. Použité účetní metody, obecné účetní zásady, způsoby oceňování

Účetním obdobím je kalendářní rok.
 Účetní metody: účetní jednotka účtuje v soustavě podvojného účetnictví v souladu s Postupy účtování pro nevýdělečné organizace. Účetnictví je zpracováno prostředky výpočetní techniky, všechny výstupy jsou archivovány také v tištěné podobě v místě sídla organizace. Je použit SW Kalkul2 V.04.26-09
 Způsob oceňování: majetek i závazky jsou oceňovány v souladu se zákonem o účetnictví.

a) zásob nakupovaných:	pořizovací cena
b) vytvoření vlastní činnosti:	nejsou
c) DNIM vytvořených vlastní činností:	není
d) DHIM vytvořených vlastní činností:	nevyskytuje se
e) cenných papírů, majetkových účastí:	nevyskytují se
f) derivátů a částí majetku a závazků zajištěných deriváty:	nevyskytuje se

Druhy vedlejších pořizovacích nákladů (u nákupu zásob):
 dopravné, clo

Druhy nákladů v cenách na úrovni vlastních nákladů: nejsou
 Podstatné změny (důvod a vliv na majetek, závazky, hospodářský výsledek) ve způsobu oceňování ani odpisování v postupech účtování: nebyly

Způsob stanovení opravných položek: nebyly tvořeny
 Způsob sestavení odpisových plánů HM: odpisový plán sestaven na základě životnosti jednotlivých druhů majetku. Všechny drobný nehmotný i hmotný majetek je veden v operativní evidenci. Jeho soupis je k nahlédnutí v sídle organizace. Přepočtení měn na českou měnu: stálým kursem: ne
 běžným kursem: ano

Je používán aktuální kurz ČNB, popřípadě aktuální kurz Komerční banky v případě výběrů či vkladů v hotovosti.

Rezervy nebyly tvořeny ani čerpány.

III. Doplňující informace k rozvaze a k výkazu zisků a ztrát za rok 2003

Od data účetní závěrky k datu schválení odevzdání výkazu nenastaly žádné významné události v oblasti aktiv a závazků, které by měly finanční účinky.

HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK (kromě pohledávek)

a) hmotný majetek	pořizovací cena	oprávky
samostatné movité věci DDHM	9 016 tis. Kč	6 481 tis. Kč
budovy	39 tis. Kč	5 tis. Kč
drobný dlouhodobý HM	3 984 tis. Kč	3 063 tis. Kč
b) nehmotný majetek - drobný	57 tis. Kč	57 tis. Kč
c) nájemce (u finančního pronájmu DHM), u plátce DPH v cenách bez DPH:		nevyskytuje se
d) přírůstky DD majetku - pouze drobný DDM a kompenzační pomůcky, automobil		
e) majetek neuvedený v rozvaze		nevyskytuje se
f) hmotný majetek zatížený zástavním právem, popř. věcným břemenem není, povaha a forma zajištění		žádná
g) majetek s výrazně vyšším tržním oceněním než je oceněn v účetnictví		žádný
h) společnost vlastnila k 31. 12. 2003 následující finanční investice		žádné

POHLEDÁVKY

celkem pohledávky	116 tis. Kč
pohledávky po lhůtě splatnosti (180 dní)	žádné
pohledávky k podnikům ve skupině	žádné
pohledávky kryté podle zástavního práva	žádné

VLASTNÍ JMĚNÍ

a) změny	
- zvýšení vlastního jmění	o 161 tis. Kč
- snížení vlastního jmění	nebylo
- zvýšení emisního ážia	nebylo
- snížení emisního ážia	nebylo
- dary do jmění	273 tis. Kč
- dotace ze státního rozpočtu	9 000 tis. Kč
- dotace ostatní	1 054 tis. Kč
(byly využity v souladu s účelem poskytnutí)	
- výplaty dividend	nebyly
- nerealizované zisky/ztráty	žádné
- pohyby mezi fondy	zvýšení o 4 554 tis. Kč
(zvýšení o nevyčerpané prostředky)	
- nevyčerpané dary	převedeny do fondů
- přijaté příspěvky a dary	1 631 tis. Kč
b) rozdělení zisku, popř. způsob úhrady ztráty předchozího účetního období: hospodářský výsledek převeden na účet Neuhrazená ztráta minulých let.	

ZÁVAZKY

- celkem závazky	946 tis. Kč
z toho: zahraniční	0 tis. Kč
tuzemské	946 tis. Kč
- závazky po lhůtě splatnosti	žádné
- závazky k podnikům ve skupině	žádné
- závazky kryté podle zástavního práva	žádné
- povaha a forma zajištění pro případ nespl.	žádné
- závazky neuvedené v rozvaze	žádné
- státní instituce	259 tis. Kč
- zaměstnanci	402 tis. Kč
- ostatní závazky	285 tis. Kč
VÝDAJE NA VÝZKUM	žádné
VÝDAJE NA VÝVOJ	žádné
Doměrky daně z příjmu za minulá úč. období	nebyly
Rozpis dlouhodobých bankovních úvěrů	nejsou
Poskytnuté dotace na investiční a provozní účely	žádné
Účetní jednotka neměla příjmy, které by byly předmětem daně z příjmu.	

Datum: 25. 3. 2004 **Za účetní jednotku:** PhDr. Josef Cerha

VÝROK AUDITORA, ZÁVĚR

Zpráva auditora o ověření účetní závěrky

Provedl jsem audit přiložené účetní závěrky účetní jednotky Tyfloservis, o. p. s. IČO 26200481 k 31. prosinci 2003. Za sestavení účetní závěrky jsou odpovědné statutární orgány účetní jednotky. Mojí úlohou je vyjádřit na základě auditu výrok o této účetní závěrce.

Audit jsem provedl v souladu se Zákonem o auditorech a Komoře auditorů České republiky a auditorskými směrnici Komory auditorů České republiky. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce.

Audit rovněž zahrnuje posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních zásad a významných odhadů učiněných společností a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčen, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku.

Podle mého názoru, účetní závěrka ve všech významných ohledech podává věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastního kapitálu a finanční situace účetní jednotky Tyfloservis, o. p. s. k 31. prosinci 2003 a výsledek hospodaření za rok 2003 v souladu se zákonem o účetnictví a předpisy České republiky.

Účetní jednotka vykazuje hodnotu aktiv ve výši 8 855 tis. Kč, cizí zdroje ve výši 1 002 tis. Kč.

V Praze, dne 11. května 2004

Slovo na závěr

Závěrem lze konstatovat, že se v roce 2003 podařilo udržet rozsah služeb poskytovaných obecně prospěšnou společností Tyfloservis.

Postupná diferenciacie rehabilitačních aktivit si následně vyžádala i jemnější statistické členění jednotlivých položek.

Dlouhodobé a krátkodobé kurzy (individuální a skupinové) v roce 2003 absolvovalo celkem 873 klientů. Mezi individuálními kurzy byl největší zájem o nácvik prostorové orientace a samostatného pohybu (187x). Kromě toho evidujeme 4 114 jednorázových porad a intervencí u klientů. Instruktori Tyfloservis zajišťovali odborný program na 22 rekondičních pobytech.

Z mnoha dalších aktivit uvádíme alespoň propagační dny otevřených dveří po rozsáhlých rekonstrukcích našich středisek v Českých Budějovicích a v Plzni.

I přes dílčí potíže s financováním byl po celý rok zajištěn standardní chod všech dvanácti krajských ambulancí středisek.

Financování projektu Tyfloservis bylo zajištěno především díky dotaci Ministerstva zdravotnictví ČR, a dále pak díky podpoře SONS ČR a dalších fyzických a právnických osob.

K 31. 12. 2003 byl proveden audit účetní uzávěrky Tyfloservis, o. p. s. za rok 2003. V průběhu roku nedošlo k žádným změnám v Zakládací listině společnosti, ani ve složení správní a dozorčí rady a nedošlo ani ke změně osoby ředitele. Nebyla realizována doplňková činnost.

I přes velkou nejistotu týkající se podmínek existence sociálních služeb se Tyfloservis soustředil na plnění svého poslání. Jako jednu z dobrých investic preferoval soustavné vzdělávání svých pracovníků.

Rok 2003 hodnotíme v Tyfloservis pozitivně. Přejeme sobě, ale hlavně nevidomým a slabozrakým, aby budoucí období přineslo podmínky umožňující zachování a nezbytný rozvoj potřebných rehabilitačních služeb.

Výroční zpráva 2003

V pořadí čtvrtá výroční zpráva Tyfloservis, o. p. s. Přístupná v sídle společnosti a na www.tyfloservis.cz.

K vydání schválena správní radou Tyfloservis, o. p. s.

Účetní závěrka i Výroční zpráva 2003 přezkoumány dozorčí radou společnosti.

Vydána v souladu se zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech.

© Tyfloservis, o. p. s., Krakovská 21, 110 00 Praha 1, červen 2004, 24 stran

Podklady pro výroční zprávu zpracovali ředitel Tyfloservis, o. p. s. PhDr. Josef Cerha, zástupkyně ředitele Iveta Langrová, diplomovaná sociální pracovníce a vedoucí krajských ambulancí středisek: Ing. Bc. Petr Karásek, Hana Jiroušková, Mgr. Martina Šonská, Marcela Vasilovská, DiS., Ladislava Šporová, Jitka Fajmonová, Mgr. Veronika Haiclová, Mgr. Bohumil Bocviňok, Mgr. Irena Macháčková, Mgr. Pavlína Šumníková, Nikol Aková a Bc. Helena Simerská. Ekonomické podklady dodala auditorská společnost Kočka s. r. o.

Grafická úprava: Mgr. Eva Machová

Fotografie: Pavel Sůva (foto na titulní straně obálky), archiv Tyfloservis, o. p. s.

Zlom a sazba: Grafické studio Sigit, spol. s r. o.

Náklad: 1 500 kusů